

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

Katedra občanského práva

Diplomová práce

**Autorské právo v hudbě, ochrana práv zvukových
záznamů v České republice a zahraničí**

Rok: 2014, Plzeň

Zpracovala: Tereza Hasenöhrlová

Poděkování: „*Ráda bych touto cestou poděkovala především své rodině, která mi byla po celou dobu mých studií oporou a za jejich trpělivost a vedoucí práce JUDr. et MgA. Petře Žikovské za její pomoc a cenné rady.*“

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.“

V Plzni, 18. března 2014

Podpis:

Obsah

1. Úvod	8
2. Právo duševního vlastnictví.....	10
2.1. Dělení práv duševního vlastnictví.....	11
2.2. Duševní vlastnictví.....	12
2.2. Autorské právo	13
2.2. Autorské právo a jeho vývoj v současné době.....	14
3. Porovnání legislativy v ČR a zahraničí	15
3.1. Mezinárodní úprava autorskoprávních smluvních vztahů	15
3.1.1. Mezinárodní úmluvy a další právní úprava	15
3.3. Autorské právo ve Velké Británii	18
3.3.1. Prodloužení ochranné doby zvukových záznamů a výkonných umělců ve Velké Británii	18
3.3.2. Exkurz do vysvětlujícího prohlášení k předpisům " <i>The Copyright and Duration of Rights in Performances Regulations 2013</i> "	21
3.3.3. Změna zákona o autorských právech ve Velké Británii	22
3.3.3.1. Doporučující zpráva profesora Iana Hargreavese.....	22
3.4. Autorské právo v Německu	25
3.5. Systém kolektivní správy v Německu - Gema.....	26
3.6. Autorské právo ve Francii.....	27
3.7. SACEM - Asociace hudebních tvůrců, skladatelů a editorů.....	29
3.8. HADOPI – ochrana práv na internetu.....	30
4. Posouzení a zhodnocení činnosti OSA a PRS.....	32
4.1. Vznik OSA a co je jeho předchůdce AKM.....	32
4.2. Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním (OSA).....	32
4.2. PRS for Music (Performing Right Society)	33
5. Spolupráce OSA a PRS	37

5.1. Spolupráce PRS for Music a OSA na základě recipročních smluv	37
5.2. Osobní zkušenost výkonného umělce, který je zastupován jak PRS i OSA.....	38
6. Ochrana práv autorů	40
6.1. Ochrana práva autorského podle § 40 AutZ	40
7. Licenční smlouvy a kolektivní správa.....	42
7.1. Licence a užití díla	42
7.2. Licenční smlouvy.....	43
7.3. Creative Commons.....	44
7.4. Licenční smlouvy podle NOZ.....	46
7.5. Kolektivní správa	46
7.6. Funkce kolektivní správy	47
7.7. INTERGRAM - (pojem výkonný umělec a výrobce zvukových záznamů).....	48
7.8. Vývoj kolektivní správy.....	49
Závěr.....	51
Résumé	53
Seznam použité literatury	54
Přílohy: Získané na základě žádosti o anonymizované rozhodnutí u:	57
Krajského soudu Ústí nad Labem pobočka v Liberci	57

1. Úvod

Při výběru tématu své diplomové práce jsem byla ovlivněna jak svou rodinou a okolím, tak především svými zájmy, které jsem se rozhodla spojit s oborem svého studia a vytvořit diplomovou práci, která mi bude přínosem pro mé budoucí povolání, kterému bych se ráda po ukončení studia věnovala.

Jakožto hudebník - "amatér" vyrůstající v rodině hudebníků "profesionálů", které tato činnost živí, jsem získala velmi blízký vztah k hudbě jako takové a to samozřejmě ovlivnilo můj pohled na problematiku ochrany práv autorů hudebních děl a následných zvukových záznamů.

Mnoho lidí, kteří jsou uživateli a spotřebiteli - a nemají tolik rozšířené povědomí o právech autorů a možných porušeních zákona, ke kterým může dojít v případě opomenutí hlášení užívání děl či jejich nezákonného rozmnožování, si ani nepřipustí, že dělají něco nezákonného, a může nastat sankce.

Naproti tomu jsou i tací, kteří si nejsou vědomi toho (anebo spíše nechtějí být vědomi), že autora hudby jeho autorská a hudební činnost živí stejně jako jiná povolání živí je. A právě ti by si měli uvědomit, že součástí tohoto povolání je také právo vyžadovat skrze zákon vybírání poplatků z užití děl autorů, kteří jsou zastupováni kolektivním správcem (např. OSA). Týká se to také zákonného pořízení zvukového záznamu hudebního či audiovizuálního díla koupí hudebního nosiče nebo zakoupením zvukových záznamů prostřednictvím hudebních knihoven, které jsou dnes již velmi rozšířeny na internetové síti a také díky hudebním aplikacím v mobilních telefonech, které umožňují koupit skladeb mnoha autorů a interpretů.

A proto bychom měli brát v potaz, že stejně tak, jako mají právo všichni jinak zaměstnaní lidé na odměnu za jejich vykonanou práci, mají právo na odměnu i autoři a výkonní umělci, kteří svou hudební činností často zpřijemňují práci jiným.

V úvodu mé práce se podrobněji zaměřím na pojem "práva duševního vlastnictví" a pokusím se jej popsat co nejefektivněji pro snadné pochopení této oblasti práva. V navazující části se věnuji samotnému autorskému právu, které je pro oblast hudby bezpochyby stěžejním. Důležité je v dnešní době také to, že licence dostávají nové digitální služby, které společně s dalšími organizacemi

podobného smýšlení a rozmístění po celé Evropě, budou v budoucí infrastruktuře udělování licencí hrát velkou roli. Z tohoto důvodu je nepostradatelné si připomenout také závažnost regulace licenčních poplatků a s tím spojené kontroly ochrany práv v této oblasti, především vůči tvůrčí činnosti všech autorů. I proto se v mé diplomové práci zmiňuji o funkci kolektivní správy a o jejím členění, které se odvíjí od toho, na jakou oblast nositelů práv je cílena.

Na konec si dovolím použít citát slavného řeckého filosofa, matematika a astronoma Pythagora:

"Hudba velmi prospívá zdraví, když jí náležitě užíváme."

A proto bychom měli i my hudbu užívat náležitě, tedy podle zákona, abychom prospívali nejen našemu zdraví, ale především hudbě samotné.

2. Právo duševního vlastnictví

Úvodní text této kapitoly i těch následujících, asi nejlépe vystihuje citace čl. Světové deklarace o duševním vlastnictví, přijaté v roce 2000 Světovou organizací duševního vlastnictví¹, která byla založena dne 26. dubna 1970 vstoupením v platnost *Úmluvy o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví*.² Tato Úmluva byla schválena na diplomatické konferenci ve Stockholmu v červenci 1967. V den, kdy Úmluva o zřízení WIPO vstoupila v platnost, si každý rok členské státy této organizace připomínají 26. duben jako Světový den duševního vlastnictví.³

"V této deklaraci pojem "práva k duševnímu vlastnictví" znamenají v podstatě práva, která jsou zakotvena v článku 27 Všeobecné deklarace lidských práv, která byla přijata v roce 1948 Spojenými národy, a která zní:"⁴

"(1) Každý má právo svobodně se účastnit kulturního života společnosti, užívat plodů umění a podílet se na vědeckém pokroku a jeho výtěžcích.

(2) Každý má právo na ochranu morálních a materiálních zájmů, které vyplývají z jeho vědecké, literární nebo umělecké tvorby."⁵

Podle Listiny základních práv a svobod⁶, se naše pojetí přístupu k právu duševního vlastnictví o tolik neliší. Podle čl. 11 odst. 1 LZPS je dáno, že: *"Každý má právo vlastnit majetek a vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu"*⁷ A dále se podle čl. 34 odst. 1 LZPS říká, že: *"Práva k výsledkům tvůrčí duševní činnosti jsou chráněna zákonem"*⁸ Ovšem v porovnání s články Všeobecné deklarace lidských práv, je úprava v LZPS poněkud méně rozšířená a specifická.

¹ dále jen WIPO

² dále jen Úmluva

³ *Den duševního vlastnictví-WIPO* [online]. Ministerstvo kultury ČR. [cit. 2014-02-22]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=394>

⁴ *Světová deklarace o duševním vlastnictví: (WIPO/OMPI)* [online]. Ministerstvo kultury ČR. [cit. 2014-02-21]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=394>

⁵ *Všeobecná deklarace lidských práv* [online]. Informační centrum OSN v Praze, 2005 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>

⁶ dále jen LZPS

⁷ *Ústava České republiky: Listina základních práv a svobod: podle stavu k 12.2.2007*. Ostrava: Sagit, 2007, sv. ÚZ. ISBN 978-80-7208-617-7.

⁸ *Ústava České republiky: Listina základních práv a svobod: podle stavu k 12.2.2007*. Ostrava: Sagit, 2007, sv. ÚZ. ISBN 978-80-7208-617-7.

Právo duševního vlastnictví spadá do odvětví občanského práva a upravuje právní vztahy k nehmotným statkům. Ovšem podle nové úpravy občanského práva, je v novém občanském zákoníku⁹ nahlíženo na předměty tohoto práva jako na "věci" a předmět vlastnictví a ne jako na "práva k nehmotným statkům". Touto změnou došlo k tomu, že obvyklé označení "duševní vlastnictví" se propojilo po formální stránce s označením vlastnictví "věci".¹⁰

2.1. Dělení práv duševního vlastnictví

Práva duševního vlastnictví třídíme systematicky na průmyslová práva a právo autorské společně s právy souvisejícími s právem autorským. Mezi práva průmyslová řadíme podle zákona *O opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví*¹¹ především právo na ochranu výsledků technické tvůrčí činnosti, což se podle § 2 odst. 1 výše uvedeného zákona, týká hlavně ochrany vynálezů, užitných vzorů a topografie polovodičových výrobků a dále se zaměřuje na předměty průmyslového výtvarnictví, jimiž jsou průmyslové vzory, jakož i práva na označení, kam spadají ochranné známky a označení původu výrobků.

Autorské právo má protektivní charakter v případě umělecké nebo vědecké tvorby, ale také tvorby technické, kam spadají ku příkladu *"práva výrobce zvukového záznamu a k jím vyrobeným nahrávkám nebo práva výrobce zvukově obrazového záznamu k jím vyrobeným audiovizuálním záznamům."*¹² Jedním z rozdílů mezi právy průmyslovými a autorskými je vznik ochrany. U průmyslových práv jsou předměty ochrany chráněny až od okamžiku jejich registrace, zatímco u práva autorského a práv s ním souvisejících jsou chráněna od okamžiku vzniku díla. Autor díla jej nemusí nikde registrovat, ani se k němu hlásit. Dalším rozdílem je bezesporu odlišná doba ochrany práv. Předměty průmyslově právní ochrany mají o mnoho kratší ochrannou dobu nežli předměty ochrany práv autorských a práv souvisejících. Podrobněji se budu samotnému

⁹ dále jen NOZ

¹⁰Leška, Rudolf a Ostrouchov, Petr. *Práva duševního vlastnictví: příručka pro Technickou univerzitu v Liberci*. Vyd. 1. V Liberci: Technická univerzita, 2012, s. 9.

¹¹ zákon č. 14/1993 Sb. o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví

¹²Leška, Rudolf a Ostrouchov, Petr. *Práva duševního vlastnictví: příručka pro Technickou univerzitu v Liberci*. Vyd. 1. V Liberci: Technická univerzita, 2012., s.10.

autorskému právu a právům s autorským právem souvisejícím věnovat v podkapitole 2.3..

2.2. Duševní vlastnictví

V případě, že budeme na tento termín opět nahlížet z pohledu Světové deklarace WIPO, tak samotný pojem "*duševní vlastnictví*" je zde chápán jako "*veškeré vlastnictví, které se na základě obecného souhlasu považuje jak za duševní svou povahou, tak i zasluhující ochrany, nikoli však pouze, vědeckých a technických vynálezů, literárních nebo uměleckých výtvorů, ale také ochranných známek, identifikátorů, průmyslových vzorů, a zeměpisných označení.*"¹³

Pokud zůstaneme ještě v rovině mezinárodní, tak Česká republika podepsala několik mezinárodních úmluv o duševním vlastnictví. Nejdůležitější z těchto úmluv, které budou ještě několikrát zmíněny v následujících kapitolách této práce, jsou hlavně: ***Bernská úmluva o autorském právu*** z roku 1886, jejímž uzavřením byl zajištěn jednotný základ pro ochranu autorských práv ve všech státech ratifikujících tuto dohodu. Do té doby nebyla autorská práva občanů cizích států uznávána. Dále sem řadíme ***Římskou úmluvu o právech blízkých interpretům a producentům***, která pochází z roku 1961; úmluvu ***TRIPS***¹⁴, tedy úmluvu o aspektech práv duševního vlastnictví, které se dotýkají obchodu, z roku 1995, ***Úmluvu o ochraně výrobců zvukových záznamů proti nedovolenému rozmnožování jejich zvukových záznamů***, uveřejněnou pod č.32/1985 a ***Smlouvu WIPO o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech***¹⁵ z Ženevy roku 1996 a v neposlední řadě v roce 2012 velmi diskutovanou dohodu ***ACTA***¹⁶ a mnoho dalších, jejichž výčet je použit v rozsáhlém počtu literatury, týkající se dané problematiky.

¹³ Světová deklarace o duševním vlastnictví: (WIPO/OMPI) [online]. Ministerstvo kultury ČR. [cit. 2014-02-21]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=394>

¹⁴ Trade related aspects on intellectual property rights

¹⁵ Chaloupková, Helena. *Autorský zákon: komentář*. 4. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. xii, Beckovy komentáře.

¹⁶ Anti-Counterfeiting Trade Agreement, - Obchodní dohoda proti padělatelství

2.2. Autorské právo

Z historického hlediska bychom mohli hledat počátky autorského práva v rakouském všeobecném občanském zákoníku *ABGB* z roku 1811, kde byla upravena nakladatelská smlouva, a který platil i pro české země. Jedním ze současných pramenů autorského práva je občanský zákoník, k němuž má *Autorský zákon č. 121/2000 Sb.* povahu *lex specialis*, jelikož se použije jako prvního v pořadí před občanským zákoníkem. Autorské právo lze chápat jak v objektivním, tak v subjektivním smyslu. Co se subjektivního smyslu týče, chápeme autorské právo jako soubor právních norem upravujících vytvoření a užití uměleckých děl. Objektivní význam tohoto pojmu zahrnuje autorova oprávnění ve vztahu k vytvoření a užití těchto děl. Subjektivní pojetí v sobě obsahuje ustanovení čl. 34. LZPS, kde se stanovuje veřejné subjektivní právo každého k výsledkům tvorby a čl. 11 LZPS, ve kterém je zakotveno veřejné subjektivní právo každého vlastnit majetek.¹⁷ Obsahem subjektivního práva autorského jsou práva osobnostní a majetková. Podle § 11 AutZ jsou právy osobnostními právo na zveřejnění, právo na určení jakým způsobem má být dílo zveřejněno a právo osobovat si autorství a právo na nedotknutelnost díla, což podle Rozh. MS v Praze, sp. zn. 13 Co 216/90 spočívá v tom, že výlučné právo na díle provádět jakékoliv změny nebo úpravy, které zasahují do uměleckého pojetí díla má pouze autor. Z toho také vyplývá, že osobnostní práva jsou nepřevoditelná, náleží pouze osobě autora a po jeho smrti zanikají. Majetková autorská práva jsou právo na užití díla, právo na odměnu při opětovném prodeji originálu a právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním pro vlastní potřebu. Výlučné právo užití díla má pouze autor nebo jiný majitel práva a myslí se tím právo autora dílo zpřístupňovat nebo předkládat jiným osobám.¹⁸ Oprávnění k výkonu práva neboli zpřístupnění díla jiným osobám, se uděluje smlouvou. Pokud autor toto oprávnění poskytne, jeho majetkové právo mu nezanikne, pouze bude muset strpět zásah do práva užití díla jinou osobou, ale pouze v rozsahu stanoveném smlouvou. Majetková práva jsou také nepřevoditelná a autor se jich nemůže vzdát. Z hlediska dědění práv po smrti autora se použijí ustanovení o

¹⁷ TELEČEK, Ivo a TŮMA, Pavel. *Přehled práva duševního vlastnictví. 2, Česká právní ochrana.* Vyd. 1. Brno: Doplněk, 2006, s.22-23.

¹⁸ Tamtéž, s. 33-35

právu dědickém v občanském zákoníku. Co se ochrany autorských práv týče, tak prostředky jsou celkem rozsáhlé a lze je využít při ochraně autorských práv osobnostních i majetkových.¹⁹ Prostředkům ochrany práv se budu blíže věnovat v kapitole 6. – Ochrana práv autorů.

2.2. Autorské právo a jeho vývoj v současné době

Se vzrůstajícím působením sítě internet se zvyšuje potřeba digitalizace v oblasti autorského práva a práv souvisejících, kam řadíme hlavně práva výkonných umělců, práva výrobců zvukových záznamů a práva rozhlasových a televizních vysílatelů. Velkým problémem této digitalizace je neomezená možnost kopírování chráněného obsahu, bez možnosti účinné ochrany nositeli práv, což vedlo k závažnému zpochybnění legitimacy autorskoprávní ochrany.

Zejména v poslední době dochází k některým legislativním změnám, které budou do budoucna ovlivňovat vývoj autorského práva i co se týče interpretace v soudní praxi.

Do autorského práva byly zavedeny některé nové instituty, mezi něž také patří zavedení tzv. technických prostředků ochrany, jimiž jsou některé formy ochranných softwarů, kódování apod., které jsou užívány nositeli práv pro kontrolu a ochranu užití obsahu. Zajímavým a často řešeným tématem též je to, kam až technické prostředky ochrany mohou zajít. Mohou totiž úplně zamezit kopírování obsahu pro osobní potřebu? Tato otázka podle autora/ů článku v časopise *Právní rádce* byla legislativně vyřešena v EU a ČR respektem těchto technických prostředků k zákonným výjimkám, ale velice důležité slovo tady mají spotřebitelé, kteří již několikrát svým odporem odradili nositele práv např. výrobce CD a DVD od rozsáhlého a razantního užívání DRM-digital rights management. (Správa digitálních práv)²⁰

¹⁹ ŠALOMOUN, Michal. *Ochrana názvů, postav a příběhů uměleckých děl*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. xv, C.H. Beck pro praxi, s.23-24.

²⁰ KRÍŽ, Jan a DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. *Právní rádce: K současnému vývoji autorského práva*. Praha: Economia a.s., 2013, XXI., č. 4, s. 8-10.

3. Porovnání legislativy v ČR a zahraničí

3.1. Mezinárodní úprava autorskoprávních smluvních vztahů

"V případě tvorby autorských děl v rámci mezinárodní spolupráce jde o autorskoprávní vztahy s mezinárodním prvkem, kdy jsou autorská díla vytvářena v rámci mezinárodních subjektů či v rámci mezinárodních či národních projektů spolupracujících mezi různými osobami z různých států."²¹

Většina právních řádů sice dnes vychází ze základních shodných zásad díky účasti na Bernské úmluvě, která je základním pilířem mezinárodní autorskoprávní ochrany autorských děl a je rozhodná pro většinu států světa, ale platná obecně s ohledem na absenci jednotné právní úpravy mezinárodní a evropské.

Smlouvy o mezinárodní spolupráci je třeba uzavírat s vědomím složitosti právních vztahů a důsledků. Subjekty by si měly u takových smluv předem ověřit, jaké jsou jednotlivé národní právní úpravy ostatních subjektů smlouvy, zejména zda jsou zde rozdíly, a jaké. Ve smlouvě by mělo být uvedeno, o jaké dílo jde, zda bude dílem původním, vytvořeným nezávisle na cizích zdrojích, či nikoli. Také by mělo být stanoveno, kdo bude autorem díla, jaká mu vznikají práva, kdo má právo nakládat s dílem a kde dojde ke zveřejnění díla ve smyslu prvního oprávněného zpřístupnění díla veřejnosti. Tam kde je to možné, je vhodné si zvolit rozhodné právo, jímž se bude taková smlouva řídit, aby veškeré otázky, pro které je možná volba práva, byly upraveny smluvně.²²

3.1.1. Mezinárodní úmluvy a další právní úprava

Autorská a související práva se přizpůsobila digitálnímu věku na mezinárodní úrovni celkem brzy, a to již kolem roku 1996, kdy byly přijaty některé Internetové úmluvy WIPO, ze kterých později vyšla i evropská úprava Informační směrnice z roku 2001. Na rozdíl od 90. let, kdy bylo ještě možné dosáhnout širokého společného mínění ve směru uzavření mnohostranné

²¹ KOLEKTIV, Jan Kříž a. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových: konsolidace aplikační praxe práva duševního vlastnictví se zvláštním přihlédnutím k evropskému právu*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2011, 109 s. Autorskoprávní vztahy s mezinárodním prvkem, 4.9, s. 24.

²² Tamtéž, s. 25.

mezinárodní smlouvy s celosvětovým dopadem, jako byly Internetové úmluvy WIPO, dnes už tomu tak není.

Jelikož dochází k růstu role původně rozvojových zemí a k různosti názorů a zájmů v mezinárodních organizacích – Světové organizaci duševního vlastnictví (WIPO) a ve Světové obchodní organizaci (WTO), je skoro nemožné dosáhnout dalších mezinárodních smluv v oblasti autorského práva a proto ani smluv zvyšujících úroveň ochrany.

Pokud se budeme bavit o praktickém uplatnění autorského práva a práv souvisejících na mezinárodní úrovni, je důležité vědět, že kromě dohody TRIPS, která vznikla v roce 1994 a podílí se na systému WTO, není žádný další mezinárodní tlak na zlepšení situace.

Určité zlepšení a větší soulad byly zaznamenány s příchodem směrnice EU o vymáhání duševního vlastnictví, ale i přesto se při aplikaci této směrnice dají nalézt odlišnosti, a to především v případě užití této směrnice jednotlivými státy EU, jelikož se zde bude odrážet různorodost právních řádů a implementace dané směrnice do nich. Tyto rozdíly můžeme upozorovat například v oblasti výpočtů škod a bezdůvodných obohacení, předběžných opatření, dokazování anebo délce civilních řízení, nehledě na trestní řízení, kde formálně k žádnému souladu nedošlo.²³

Větší pozornost bych v této kapitole ráda věnovala dohodě ACTA, která byla v poslední době často diskutovaným tématem. Obchodní dohoda proti padělatelství (ACTA) je dohoda o vytvoření nových mezinárodních standardů pro vynucování duševního vlastnictví (IP), které jdou nad rámec současného mezinárodního práva, a přesouvají diskuse z více demokratických mnohostranných fór, jako je Světová obchodní organizace (WTO) a Světová organizace duševního vlastnictví (WIPO), do tajných regionálních jednání. Prostřednictvím dohody ACTA se USA snaží předat zvýšenou pravomoc donucovacím orgánům jednat ze svého vlastního podnětu, aby odhalily veškeré zboží, které porušuje právní předpisy (včetně názvů domén), zboží, které je trestným činem obcházení digitálních bezpečnostních technologií, nebo pokud se jedná o pirátství v digitálních sítích.

²³ KRÍŽ, Jan a DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. *Právní rádce: K současnému vývoji autorského práva*. Praha: Economia a.s., 2013, XXI., č. 4, s.10-11.

O ACTA bylo vyjednááno od roku 2007 až do roku 2010, a to mezi USA, EU, Švýcarskem, Kanadou, Austrálií, Novým Zélandem, Mexikem, Singapurem, Marokem, Japonskem a Jižní Koreou. Osm z jedenácti zemí jednání podepsalo dohodu v říjnu 2011. Počet zemí, které byly součástí těchto jednání, je omezený, ale ustanovení této dohody by měla mít globální důsledky pro digitální svobodu. Dohoda nabude platnosti, jakmile ji podepíše šest národů. V říjnu 2012 byla podepsána Japonskem. Od svého vzniku se ACTA zaměřovala na internet a jeho uživatele. Jedním z konkrétních cílů pro vyjednávání dohody ACTA bylo rozšířit stávající mezinárodní prosazování IP normy v Dohodě o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS) do on-line prostředí, a to prostřednictvím hlavních institucí v USA a EU zaměřených na držení práv průmyslového vlastnictví za využití větší pravomoci k vymáhání práv duševního vlastnictví na celém světě. Konečné znění dohody ACTA obsahuje ustanovení o vynucování duševního vlastnictví, jež má potenciál k otevření stavidla pro popření vnitrostátních právních předpisů, a současně vytváří silné pobídky pro on-line poskytovatele služeb v soukromém vymáhání práva způsobem, který může vážně ohrozit soukromí uživatelů internetu a svobodu projevu. Každopádně může být chápána také jako uzákonění filtrování webových stránek, jejich blokování a odstranění z internetu. Dohoda může zvýšit tlak na urychlení výměny informací mezi donucovacími orgány a usnadnit postupy pro držitele autorských práv získat přístup k informacím porušitelů, aby bylo možné potrestat jedince.

Větší občanskoprávní a trestní postihy za porušení autorských práv: ACTA rozšiřuje definici protiprávního jednání takovým způsobem, který by mohl zahrnovat i nekomerčně-motivované porušení, dané země mají trestní postihy za napomáhání a navádění k porušení autorských práv. *Režim nedemokratického vymáhání:* Dohoda vyzývá k vytvoření vymáhacího výboru ACTA, který bude tvořen nevolenými členy ze signatářských zemí, aby zajistil provádění této dohody, a dokonce bude mít pravomoc ke změně konkrétních ustanovení ACTA.²⁴

²⁴ Přeloženo z anglického originálu: Electronic Frontier Foundation: Anti-Counterfeiting Trade Agreement. *ELECTRONIC FRONTIER FOUNDATION* [online]. 2013 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <https://www.eff.org/issues/acta>

Dohoda ACTA, ke které se podpisem 26.1.2012 v Japonsku připojila i ČR, byla v létě toho samého roku v Evropě odmítnuta drtivou 92% většinou Evropského parlamentu a zůstává „hrozbou“ pro ostatní signatářské státy, které ji ratifikovaly nebo ještě mají ratifikovat. Naše vláda (tehdy vláda premiéra Nečase) přes počáteční vstřícné stanovisko ACTA, poněkud nepochopitelně pozastavila ratifikační proces a dala tím zřetelně najevo, že práva k duševnímu vlastnictví stojí na pokraji jejích zájmů nebo jsou jí dokonce lhostejná.

3.3. Autorské právo ve Velké Británii

Ve Spojeném království došlo na poli autorského práva během posledních let ke změně a vzniku některých předpisů. Většina změn je způsobena členstvím v EU a zaváděním směrnic Evropského parlamentu a Rady do právního řádu Velké Británie. Jednou z důležitých změn, která se odehrála i v České republice, je prodloužení doby platnosti autorských práv chránících zvukové nahrávky a práva výkonných umělců. Stalo se tak implementací Směrnice 2011/77/EU, která je také specifičtěji popsána v podkapitole 3.3.2. nazvané *"Exkurz do vysvětlujícího prohlášení k předpisům The Copyright and Duration of Rights in Performances Regulations 2013."*

3.3.1. Prodloužení ochranné doby zvukových záznamů a výkonných umělců ve Velké Británii

V lednu roku 2013 zahájil Úřad duševního vlastnictví (Intellectual Property Office, IPO) ve Spojeném království konzultaci týkající se návrhů předpisů, které zavedou evropskou směrnicí prodlužující autorská práva u zvukových nahrávek a práva výkonných umělců z 50 na 70 let. Tyto novely také harmonizují dobu trvání autorských práv u spoluautorských děl, přičemž doba platnosti autorského práva trvá 70 let po smrti posledního žijícího autora. Stávající ochrana se u těchto typů děl napříč EU liší. Změny vstoupily v platnost ve Spojeném království 1. listopadu 2013 předpisy *The Copyright and Duration of Rights in Performances Regulations 2013*. Tyto změny jsou obzvláště důležité pro hudební producenty, hudební vydavatele, umělce, ochranná sdružení autorů,

textáře, skladatele a strany, které zastupují jejich zájmy. Pod nové předpisy spadají pouze nahrávky vydané od 1. ledna 1963 včetně.²⁵

Ostatní ustanovení zahrnují pravidlo o povinném využívání práva „*use it or lose it*“, které přinucuje výrobce zvukových záznamů, aby záznam po 50 letech využívali v „dostatečném množství“, nebo ztratí právo na jeho monetizaci. Předpisy obsahují také požadavek „čistého řezu“ (clean slate), který brání hudebním nakladatelstvím v zadržování nebo snižování autorských honorářů po 50 letech, a také požadavek centrálního fondu, do kterého musí výrobci odvádět 20 % všech zisků z prodeje zvukových nahrávek u studiových umělců. Směrnice EU, kterou uvedené předpisy zavádějí, byla schválena v roce 2011, na základě lobbování umělců, jejichž některé písně by pravděpodobně přestaly být za jejich života chráněny autorskými právy. Podle uvedené legislativy se směrnicí „do určité míry“ začíná řešit mezera v příjmech, se kterou se někteří výkonní umělci mohou na konci svého života setkat.²⁶

Jednou z nepředvídatelných stránek předpisů je definice „*dostatečných množství*“ v ustanovení „*use it or lose it*“ („využít nebo ztratit“). *"Je otázkou, jak to bude fungovat v praxi, protože klauzule počítá jak s fyzickými kopiemi, tak online prodejem. Kdo ví, jestli budou lidé v budoucnu kupovat fyzické kopie. Pro výrobce zvukových záznamů je tedy snadnější tomuto pravidlu dostat v online světě – jako je využívání iTunes –, ale co mají dělat ve světě materiálním?"*²⁷

Co se pravidla "využít nebo ztratit" týče, tak podle Úřadu pro duševní vlastnictví (IPO), je vysvětlení a přiblížení tohoto pojmu následující.

V případě umělců se IPO domnívá, že v praxi, pokud jeden umělec ukončí dohodu, hudební producent již nebude nadále schopen využívat nahrávku v

²⁵ Přeloženo z: *World Intellectual Property Review*: "UK gives musicians 20 more years' copyright.", BYRT, Sarah. WIPR [online]. 01-11-2013 [cit. 2014-03-11]. Dostupné z: <http://www.worldipreview.com/news/uk-gives-musicians-20-more-years-copyright>

²⁶ Přeloženo z: *World Intellectual Property Review*: "UK gives musicians 20 more years' copyright.", BYRT, Sarah. WIPR [online]. 01-11-2013 [cit. 2014-03-11]. Dostupné z: <http://www.worldipreview.com/news/uk-gives-musicians-20-more-years-copyright>

²⁷ Přeloženo z: Mayer and Brown: *"Extended copyright term in sound recordings: UK consults on draft regulations."*, BYRT, Sarah and Daniel GALLAGHER. THE MAYER BROWN PRACTICES. Mayer-Brown [online]. 2013 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://www.mayerbrown.com/files/Publication/6625fe4c-b10e-4749-9083-b9923f2026b0/Presentation/PublicationAttachment/cb202b1e-81d7-498c-be87-be1ad2bcca0c/130129-IP-PR.pdf>

souladu se zákonem, což může mít za následek právo na ukončení ve smlouvách ostatních umělců. Případně ostatní umělci také mohou uplatnit své právo na ukončení a poté by se mohli dohodnout mezi sebou na využití nahrávky. Neméně zajímavá je také zmínka o tom, kdy opatření "využít nebo ztratit" může být uplatněno. Podle výkladu IPO směrnice stanovuje, že umělec může uplatnit své právo „využít nebo ztratit“ kdykoli po vypršení období 50 let. Tento výklad by ale znamenal, že hudebním společností hrozí ztráta jejich autorských práv kdykoli během prodlouženého období 20 let.

V praxi by to mohlo vypadat například tak, že pokud by autorovo právo na jeho zvukovou nahrávku mělo vypršet v roce 2013, bude nahrávka chráněna, protože: podle původní legislativy platnost autorských práv ke zvukovým nahrávkám vypršela 50 let po konci kalendářního roku, ve kterém byla nahrávka poprvé vydána, učiněna dostupnou nebo zpřístupněna veřejnosti. A tak jakákoli takováto zvuková nahrávka, která byla vydána dne 1. ledna 1963 nebo později, bude chráněna nejméně do 31. prosince 2013, a tudíž chráněna autorskými právy bezprostředně před 1. listopadem 2013. Je tomu tak, protože předpisy stanovují, že nová opatření se budou vztahovat na stávající zvukové nahrávky, ve kterých autorská práva byla v platnosti dne 1. listopadu 2013, a na nové zvukové nahrávky vytvořené po tomto datu.

Pokud dojde vůči výrobcům zvukových nosičů v případě opatření "využít nebo ztratit" k tomu, že je dohoda o převedení práv ukončena umělcem v souladu s ustanoveními výše zmíněného pravidla, je platnost autorských práv na zvukové nahrávky okamžitě ukončena. Co se ale poté s těmito nahrávkami děje? - Ačkoli zvuková nahrávka již nebude nadále chráněna autorskými právy, práva výkonného umělce na zvukové nahrávky zůstanou v platnosti po celé období 70 let, tudíž umělec prostřednictvím uplatnění svých práv výkonného umělce bude moci zabránit komukoli jinému v kopírování, ve vydávání kopií zvukové nahrávky nebo v jiném způsobu jejího zveřejnění bez jeho souhlasu.²⁸

²⁸ Přeloženo z: Mayer and Brown: "Extended copyright term in sound recordings: UK consults on draft regulations.", BYRT, Sarah and Daniel GALLAGHER. THE MAYER BROWN PRACTICES. Mayer-Brown [online]. 2013 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://www.mayerbrown.com/files/Publication/6625fe4c-b10e-4749-9083-b9923f2026b0/Presentation/PublicationAttachment/cb202b1e-81d7-498c-be87-be1ad2bcca0c/130129-IP-PR.pdf>

3.3.2. Exkurz do vysvětlujícího prohlášení k předpisům "*The Copyright and Duration of Rights in Performances Regulations 2013*"

Pro ještě lepší přiblížení textu těchto předpisů, do kterých byla včleněna Směrnice 2011/77/EU, poslouží následující vysvětlení některých částí prohlášení. Konkrétně se zde věnuji pasáži 7. "**Policy Background**", tedy "Politickým souvislostem" a jejím jednotlivým bodům.

7.1 Podle původní směrnice 2006/116/ES v její implementované podobě byla doba trvání autorských práv ke zvukovým nahrávkám a práv výkonných umělců ke zvukovým nahrávkám stanovena na 50 let od data vydání. Směrnice 2011/77/EU rozšiřuje tuto dobu ochrany na 70 let od data vydání.

7.2 Prodloužená doba ochrany pro výrobce zvukových nahrávek a výkonné umělce v oblasti zvukových nahrávek by měla do určité míry začít řešit mezeru v příjmech, se kterou se někteří výkonní umělci setkávají na konci svého života. Poskytne také výkonným umělcům delší dobu, během které mohou uplatnit svá morální práva, která trvají stejně dlouho jako (autorská) práva výkonných umělců.

7.3 Směrnice také obsahuje prvky, jejichž cílem je zajistit, že se prospěch z takové prodloužené doby platnosti dostane k výkonným umělcům a hudebníkům:

7.3.1 Fond studiových umělců – mnoho výkonných umělců, zejména studiových umělců, svá výlučná práva převádí nebo je postupuje výrobcům za jednorázovou platbu; směrnice stanovuje povinnost výrobců pro takové výkonné umělce odvádět částku, která bude každoročně vyplácena po uplynutí původní lhůty 50 let. Tato částka odpovídá 20 % jejich příjmů z distribuce a zpřístupňování nahrávek chráněných prodlouženou dobou platnosti autorského práva na Internetu. Směrnice nařizuje, že se tato částka musí vyplácet takovým výkonným umělcům prostřednictvím ochranných autorských svazů pro práva k hudebním dílům (Collecting Societies).

7.3.1.1 Ustanovení „čistého řezu“ – někteří výkonní umělci dostávají zálohu na autorské honoráře; ta je pak odečítána z budoucích výplat autorských honorářů, dokud výrobce nevykompenzuje původní zálohu. V některých případech není taková záloha během stávající 50leté ochranné lhůty plně

vykompenzována. Podle ustanovení směrnice nesmí výrobce po uplynutí 50leté lhůty provádět nadále žádné srážky z výplat autorských honorářů.

7.3.2 Právo `use-it-or-lose-it` - výkonní umělci a hudebníci v oblasti zvukových nahrávek budou oprávněni po 50 letech požadovat zpět svá práva od výrobce, pokud výrobce nahrávku nevyužívá.

7.4 Směrnice bude také v rámci EU harmonizovat ustanovení autorských práv pro určité hudební kompozice (se slovy) ve formě spoluautorských děl tak, aby doba autorských práv trvala 70 let po smrti posledního žijícího tvůrce.²⁹

3.3.3. Změna zákona o autorských právech ve Velké Británii

Ve Spojeném království proběhla v roce 2011 zajímavá debata, v níž obchodní tajemník Vince Cable prohlásil, že *"musíme najít rovnováhu mezi přístupem k informacím a ochranou autorských práv"*³⁰ V další podkapitole je uvedeno doporučení profesora Iana Hargreavese, který na změnu autorského zákona nahlíží také z ekonomického pohledu.

3.3.3.1. Doporučující zpráva profesora Iana Hargreavese

Podle Vince Cabla je rovnováha mezi přístupem k informacím a ochranou autorských práv důležitá a domnívá se, že *"Hargreavesova zpráva"* tyto myšlenky obsahuje, a proto by rád přistoupil k její realizaci. Vince Cable se v časopise The Guardian nechal slyšet, že změna autorských práv by mohla přispět ke zvýšení ekonomiky až o 8 miliard liber. Co je ale vlastně Hargreavesova zpráva? Je to *"přezkum duševního vlastnictví a růstu"* nařízený vládou, v němž profesor Ian Hargreaves učinil seznam doporučení, jak aktualizovat autorské právo ve Velké Británii. Zpráva měla apelovat na ministry, aby se zabývali podněty, jako je založení „multifunkčního“ orgánu, který by usnadnil získat povolení pro používání obsahu chráněného autorským zákonem.

²⁹ 2013 1782. EXPLANATORY MEMORANDUM TO THE COPYRIGHT AND DURATION OF RIGHTS IN PERFORMANCES REGULATIONS 2013. Newport: Intellectual Property Office, 2013. Dostupné z:

http://www.legislation.gov.uk/ukxi/2013/1782/pdfs/uksiem_20131782_en.pdf

³⁰ The Guardian: Hargreaves report recommends overhaul of copyright laws., *The Guardian* [online]. 2011 [cit. 2014-03-17]. Dostupné z:

<http://www.theguardian.com/law/2011/may/18/hargreaves-report-recommends-overhaul-of-copyright-laws>

Tento nový orgán, který by byl provozován držiteli práv, by se zaměřil na dlouhodobý problém práv týkajících je tzv. „sirotčích děl“ – tj. autorských děl, u nichž nemohou být jejich skladatelé, spisovatelé, dědici nebo jiní majitelé autorských práv vypátráni.

Významné množství archivního materiálu, které je drženo organizacemi, nebylo využíváno, jelikož byly problémy ohledně toho, kdo je majitelem duševního vlastnictví. Problém, jak V. Cable podotkl, je ten, že *„jeden neznámý autor si může účinně vzít zájem ostatních za rukojmí“*.

Další doporučení se zaměřuje na odstranění přežitých předpisů, jako je například zcela běžná praktika stahování obsahu CD do MP3 přehrávače známá jako „změna formátu“, která je technicky vzato nelegální. Mezi důležité části tohoto bodu patří právě to, že hudební průmysl doufal, že Spojené království by se dostalo do souladu s většinou dalších evropských zemí, včetně Švédska, kde změna formátu je legální, ale je nutné, aby byly alespoň minimální poplatky za každé prodané zapisovatelné CD a jiné záznamové zařízení. Tyto poplatky by byly rozděleny mezi držitele autorských práv. Tématem debaty mezi držiteli autorských práv bylo také to, zda bude Hargreaves volat po převzetí amerického stylu *„fair use“* - *„čestného dodržování“* pravidel, který např. společnosti jako je Google využili k vybudování portálu Youtube beze strachu z postihu za používání obsahu chráněného autorskými právy. Hargreaves navrhl, aby bylo povoleno kopírovat CD a DVD pro osobní použití - a IPO (Initial Public Offering³¹) prohlašuje, že toto by mohlo vést k růstu 2 mld. liber pro britskou ekonomiku. Ale skutečnost, že žádný spotřebitel nebyl v minulosti odsouzen pro nahrávání CD na své MP3 přehrávače - většina lidí ani neví, že je to nelegální - znamená, že tato výjimka bude mít malý nebo žádný účinek.

Zpráva bude rovněž obhajovat, že zákony o duševní vlastnictví týkající se parodií, které jsou značně přísnější než v jiných zemích jako je např. USA, by se měly uvolnit. Cable prohlásil, že provedení všech 10 doporučení Hargreavesovy zprávy *„bude mít za následek zvýšení britské ekonomiky každý rok o 8 miliard*

³¹ IPO je proces, při kterém společnost poprvé vstupuje na burzu a nabízí své akcie široké veřejnosti

liber “.³²Tento údaj vychází z ekonomického dopadu doporučující studie, publikované jako podklad k přezkoumání Hargreavesovy zprávy Úřadem pro průmyslové vlastnictví a to připisuje hlavní část růstu právě výše zmíněným Hargreavesovým doporučením, ke kterým se řadí i návrh na vytvoření *digitální databáze pro autorská práva* - databáze, která bude obsahovat veškeré informace týkající se toho, kdo vlastní autorská práva, s cílem zjednodušit licenční proces. Podle odhadů by mělo dojít k růstu 2,2 mld. liber ročně.³³ Tento nápad, by mohl být užitečný jak pro uživatele chráněného materiálu, tak pro autory. Možná i to je důvod, proč by měla existovat globální databáze repertoárů.

Mezi nejnovější změny a informace ze světa autorského práva ve Velké Británii patří zmínka o tom, že vláda Spojeného království zveřejnila předpisy představující nové výjimky ze zákona o autorských právech, zahrnující soukromé použití a parodie.

Nové předpisy zveřejněné dne 27. 3. 2014, provádějí několik změn v zákoně Spojeného království z roku 1988 o autorských právech, vzorech a patentech. Nyní se jimi bude zabývat parlament. Změny, jejichž zveřejnění bylo původně očekáváno v říjnu loňského roku jsou navrženy tak, aby zaktualizovaly autorský zákon země vzhledem k současnému digitálnímu věku. Toto plyne z nezávislé zprávy profesora Hargreavesa o celém systému duševního vlastnictví Spojeného království nazvané „*Review of Intellectual Property and Growth (zpráva o duševním vlastnictví a růstu)*.“ Změny v zákoně se týkají jeho pěti specifických oblastí včetně citací, parodie a osobních kopií pro soukromé použití. Mezi nejvýznamnějšími zveřejněnými výjimkami jsou opatření, že karikatura, parodie a napodobeniny stylu nepředstavují porušení autorských práv.

„Čestné nakládání s dílem za účelem karikatury, parodie nebo napodobení stylu neporušuje platná autorská práva“ říká novela.

³² The Guardian: Hargreaves report recommends overhaul of copyright laws., *The Guardian* [online]. 2011 [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/law/2011/may/18/hargreaves-report-recommends-overhaul-of-copyright-laws>

³³ The Guardian: Hargreaves report recommends overhaul of copyright laws., *The Guardian* [online]. 2011 [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/law/2011/may/18/hargreaves-report-recommends-overhaul-of-copyright-laws>

Výjimky také zahrnují aktualizace týkající se osobních kopií pro soukromé použití, říkájí, že kopie soukromě vlastněného díla, jiného než počítačového programu, by neměly představovat porušení autorských práv. V souladu s výjimkami je „osobní kopie“ rozmnoženinou, „která byla získána legálně“ a nepředstavuje tak porušení autorských práv.

Nicméně veškeré osobní kopie musí být zničeny, pokud osoba převede dílo, z něž pocházejí, na jinou osobu. Kromě toho výjimky doplňují, že při vystoupení nebo nahrávání nebudou použitím citace porušena práva, a to za předpokladu, že citace byla zpřístupněna veřejnosti, a že je doplněna o zdroj. Po zveřejnění vláda prohlásila, že změny byly „rozsáhle konzultovány“, a že byla pečlivě vyslechnuta široká řada zainteresovaných osob. Změny provádějí malé, ale důležité reformy v autorském zákoně Spojeného království a mají za cíl ukončit současnou situaci, kdy je drobné a rozumné pořizování kopií, z něhož těží zákazníci, společnost i hospodářství, nezákonné“ uvedl ve svém prohlášení úřad pro duševní vlastnictví. Předpisy nyní budou projednány v obou sněmovnách Parlamentu Spojeného království, v Dolní sněmovně a ve Sněmovně lordů.³⁴

3.4. Autorské právo v Německu

Toto právo je v Německu chráněno, stejně jako u nás, autorským zákonem. Tvůrce hudebního díla je ten, kdo hudbu složil nebo k ní napsal text. Autorské právo zaručuje, že autor bude za své dílo řádně odměněn a to prostřednictvím poplatků, které musí uživatelé uhradit. Pokud se v konkrétním případě jedná o více než jednoho autora, jedná-li se tedy o spoluautorství, musí být před zveřejněním díla ve smlouvě obsaženo, kolik procent z výtěžku plyne jednotlivým spoluautorům díla. Může se také stát, že skladatel či textař vědomě či nevědomě použije prvky již existující skladby, pro tento případ musejí být v licenčních poplatcích zohledněni také původní tvůrci. Pokud se tvůrce liší od výkonného umělce, musí dát autor svolení k užití svého díla jinými výkonnými umělci či dalšími uživateli. To zahrnuje i ostatní veřejná využití děl. Do autorského práva

³⁴ Přeloženo z anglického originálu: WORLD INTELLECTUAL PROPERTY REVIEW. *WIPIR: IPO publishes new changes to copyright law* [online]. 2014 [cit. 2014-03-28]. Dostupné z: <http://www.worldipreview.com/news/ipo-publishes-new-changes-to-copyright-law-6441>

patří také smlouvy, které jsou uzavřeny nejen mezi autory a výkonnými umělci, ale také s výrobcí zvukových záznamů. Součástí licenčních smluv je délka platnosti licence, tedy smlouvy, ale také je v nich určen počet možných vyrobených hudebních nosičů danými výrobcí v určitém období. Podobné smlouvy jsou uzavírány i s tvůrci výtvarných prací, které jsou s hudebním dílem spojeny. Práva autorů jsou v Německu zastoupena kolektivním správcem GEMA (*Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte*), společností pro ochranu práv při provozování, reprodukci a rozmnožování hudebních děl.

Výkonní umělci, pokud nejsou zároveň autory, jsou zastupováni GVL (*Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten mbH*), což je společnost, která chrání práva výkonných umělců oprávněných k provozování hudebních děl. V současné době je ochrana práv autorů a výkonných umělců velice ztížená, a to z důvodu existence internetu a na něm rozšířeného nelegálního sdílení hudebních děl.³⁵

3.5. Systém kolektivní správy v Německu - Gema

Co se kolektivních správ v hudební oblasti týče, tak například v sousedním Německu tuto funkci zastává tamní GEMA. *Co vlastně GEMA je a co je jejím posláním?*

Důležité je vědět, co GEMA může udělat pro umělce a pro uživatele. Zkratka "GEMA" (*Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte*) je označení pro "společnost pro ochranu práv při provozování, reprodukci a rozmnožování hudebních děl". Organizace zajišťuje, že duševní vlastnictví hudebních tvůrců je chráněno a užití jejich děl je řádně hrazeno. GEMA se nejen stará o práva hudebních tvůrců, ale také činí mnoho pro uživatele hudebních děl. Pomocí rozdílných tarifních systémů dochází k mnohostranné ochraně využití hudebních děl. Pro uživatele to znamená, že díky poplatkům získá snadno a legálně rychlý přístup k velkému světovému repertoáru. Gema zastupuje v ochraně autorských práv přes 65.000 členů v

³⁵ Přeloženo z německého originálu: Humanrightsngoforum. *Humanrightsngoforum: Musikrecht in Deutschland* [online]. 2013[cit.2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.humanrightsngoforum.eu/musik-recht.html>

Německu a více než dva miliony oprávněných osob v zahraničí. Podle toho, je-li hudební dílo využíváno jednorázově nebo opakovaně, jedná-li se o poslech hudby v rozhlasu nebo přes internet, výrobu CD, živé koncerty anebo hudební kulisy, nabízí GEMA tomu odpovídající tarify licenčních poplatků.

Co mají vlastně uživatelé z toho, když se přihlásí k užívání hudebního díla? Mají přístup k veškerému hudebnímu světovému repertoáru a díky přihlášení se k užívání díla, je jejich činnost legální. Výhodné také je, že díky partnerství s GEMA, nemusejí uživatelé již dále jednat s ostatními světovými kolektivními správci pro ochranu autorských práv.

V praxi probíhá spolupráce tak, že plánované využití hudby se musí v předstihu nahlásit a pro jednorázové použití pošle GEMA fakturu, pro kontinuální použití nabídne smlouvu. Pokud se jedná o licence na hudební nosiče - například pro výrobu CD – slouží v Německu pro tyto potřeby odd. GEMA VR-A (Rozmnožovací práva a zahraničí), které má v kompetenci jak licence na hudební nosiče tak práva v zahraničí.

3.6. Autorské právo ve Francii

Vydat desku, nahrát dílo (nebo část díla) a začlenit jej do alba, upravovat, aranžovat, remixovat skladbu, atd. V hudbě je možné cokoli za předpokladu dodržení právních předpisů.

Základní princip: před realizací jakéhokoliv projektu je vždy nutné požádat autora o svolení s užitím jeho díla. Ve Francii autor může jeho správou dle potřeby pověřit SACEM³⁶ (Asociace hudebních tvůrců, skladatelů a editorů), SACD³⁷ (Asociace divadelních autorů a tvůrců) nebo SCAM³⁸ (Sdružení tvůrců multimédiálních produktů). Povolení je uděleno další, čtvrtou organizací, SDRM³⁹ (= Asociace pro správu práv mechanické produkce), jež byla předchozími třemi organizacemi pověřena vyřizováním žádostí a výběrem autorských odměn a licenčních poplatků, jež odpovídají danému požadavku.

³⁶ Société des Auteurs, Compositeurs et Editeurs de musique

³⁷ Société des auteurs et compositeurs dramatiques

³⁸ Société civile des auteurs multimédia

³⁹ Société pour l'administration du droit de reproduction mécanique

Nezbytné povolení pořízení nahrávky je SDRM vydáno až po prověření v rejstříku SACEM, SACD nebo SCAM a zaplacení, v případě souhlasu s vydáním, licenčního poplatku, který je kalkulován na základě vícero kritérií.

Pojem nahrávka definuje článek L. 122-3 zákona o duševním vlastnictví jako: „*Jakékoliv fyzické upevnění díla, které umožňuje dílo veřejně sdílet nepřímým způsobem.*“ Nahrávka je zakázána bez předchozí žádosti o povolení autora díla a skladatele v rámci práva na reprodukci a nezbytné reprezentaci při využívání díla. Souhlas je nezbytný taktéž u uměleckých interpretů a výrobců na základě souvisejících práv. Tato povolení jsou nutná, pokud se jedná o nahrávku celého díla, užití jen části díla, nebo provedení aranžmá, adaptace, nové verze či remixu. Článek L. 335-2 zákona o duševním vlastnictví uvádí, že jakýkoliv způsob reprodukce díla bez předchozího povolení je trestným činem padělání a trestá se pokutou a/nebo vězením.

Co se týče povolení pro produkci desky, ať je to CD, minidisk, audio/videokazeta, vinylové desky 33 nebo 45 T, atd. odvětví zahrnuje, pod pojmem „zvukový záznam“, veškeré nosiče přehrávající výhradně zvukový záznam (nehledě na žánr: hudba, text, poezie, divadlo, etc.) a formát. Je to hudební producent, kdo se pustí do výroby zvukového záznamu a kdo svěří jeho výrobu z master pásky, vydavateli. Tento vyrobí množství disků objednané producentem nebo jeho zadavatelem (představitel výrobce, která zadá jménem producenta objednávku u jiného výrobce). Producent se musí ujistit, že jsou na nosiči uvedeny názvy děl, jména a podrobnosti o autorech a skladatelích a pokud je to na místě, pak i jména autorů adaptace, aranže a editorů. Musí také uvést logo SDRM (v případě, že zaznamenaná díla jsou v rejstříku této organizace) a dále uvést větu: „*Veškerá práva producenta záznamu a vlastnictví díla jsou vyhrazena. Bez povolení je pořizování kopií, pronájem, zapůjčení, užití tohoto disku (nebo kazety) pro veřejnou produkci a rádiové vysílání zakázáno.*“⁴⁰

⁴⁰ Přeloženo z francouzského originálu: SACEM. SACEM: *Vous souhaitez produire un disque* [online]. 2013 [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.sacem.fr/cms/home/utilisateurs/produire/disque/produire-disque>

3.7. SACEM - Asociace hudebních tvůrců, skladatelů a editorů

SACEM je nezisková organizace, jenž je řízená hudebními tvůrci a editory. Zabývá se podporou hudební tvorby tím, že chrání, zastupuje a činí jiné úkony v zájmu hudebních autorů, skladatelů a editorů. Základním posláním je výběr autorských odměn ve Francii a jejich následné rozúčtování francouzským i zahraničním autorům. Tento úkol je zcela zásadní pro zachování hudební tvorby a fungování hudebního odvětví.

Má široké pole působnosti od živých vystoupení až po individuální potřebu, SACEM usiluje o podporu užívání hudby při zachování respektu k umělcům a jejím autorům. Je to **společnost autorů bez hranic**: zastoupeno je 80 milionů děl celosvětového repertoáru:

- hudební díla s textem i beze slov
- filmová hudba, díla audiovizuální a reklamní
- básně, skeče
- audiovizuální realizace pojednávající o tématu výhradně hudební formou nebo ty, které spadají do pole působnosti SACEM (videoklipy, atd.)
- výňatky z děl dramatických a hudebně dramatických s délkou do 20 minut u televizního vysílání a 25 minut u radiového vysílání
- texty k dabingu a titulky k filmům a televizním filmům
- zahraniční díla zastupovaná ve Francii na základě bilaterálních dohod nebo zastupovaná editory

Ve Francii, v jejích departementech a zámořských územích, je SACEM zastoupena 6 ředitelstvími a 79 regionálními delegacemi. Tyto schvalují užívání více než 62 milionů chráněných hudebních děl z národního i zahraničního repertoáru, vybírají autorské odměny a shromažďují programy koncertů, představení a taktéž výkazy o užití děl pro jejich šíření a reprodukci, což je nezbytné při rozdělování odměn mezi hudební tvůrce a editory. Hrají aktivní roli v regionálním hudebním a kulturním životě svou podporou vzniku nových děl, tím že poskytují podporu festivalům, divadlům, koncertům a podílí se na vzdělávání autorů, skladatelů a interpretů. Informují hudební profesionály, organizátory představení, uživatele podkreslovací hudby a provozovatele rozsáhlejší hudební produkce, výrobce CD, DVD, provozovatele portálů pro

legální stahování a internetových stránek, a další. Pravidelně jedná s médii, poslanci a názorovými vůdci o dalším vývoji kolektivní správy autorských práv.⁴¹

3.8. HADOPI – ochrana práv na internetu

Hadopi je instituce věnující se výhradně distribuci děl a ochraně práv na internetu. Stanovuje precedens nového druhu, který sám o sobě přinese zvrát ve způsobu, jakým je ve věci autorských práv na internetu vedena a cílena diskuze. Hadopi je specializovaná instituce. Všechny její lidské a finanční zdroje jsou zaměřeny na řešení jediného tématu, a to autorských práv na internetu. Jako všechny instituce ve Francouzské republice, slouží své funkci, vedena cílem chránit obecný zájem. Jako nezávislý subjekt, je otevřena všem hájeným hlediskům, bez ohledu na zdroj, a ví, jak mezi nimi dosáhnout rovnováhy.

Jednou ze širších oblastí, v nichž je instituce Hadopi aktivní, je podpora rozvoje legálních zdrojů. Zahrnuje zejména označení legálního obsahu na internetu: Hadopi garantuje označení těch stránek, které nabízejí legální zdroj dat, respektující práva těch autorů, kteří o to požádali. Označení PUR (Promotion of Responsible Use), pod kterým instituce Hadopi podporuje zodpovědné používání, usnadňuje internetovým uživatelům identifikaci stránek, jejichž obsah respektuje autorská práva. *The High Authority*⁴² rovněž pracuje na portálu obsahujícím seznam všech takovýchto legálních zdrojů. Nakonec, Hadopi je oprávněna k identifikaci a kontrole technických postupů, jimiž jsou díla v současnosti legálně i nelegálně používána.

V oblasti ochrany autorských práv upozorňováním občanů na jejich práva a povinnosti, instituce Hadopi uplatňuje vzdělávací politiku, vydává "připomenutí zákona": tím, že rozesílá varovná hlášení označovaná jako doporučení, informuje uživatele internetu o jejich povinnosti dohlížet nad svým přístupem k internetu tak, aby nemohl být zneužit k šíření digitálního obsahu chráněného autorskými právy. Tento systém je znám jako odstupňované reakce.

⁴¹ Přeloženo z francouzského originálu: SACEM. *SACEM: Le réseau régional Sacem* [online]. 2013 [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://www.sacem.fr/cms/home/la-sacem/ressources-en-ligne/utilisateurs-musique/sacem-et-vous>

⁴² *něco jako vyšší úřad, správní orgán*

Ohledně vzdělávání uživatelů internetu o jeho zodpovědném používání vede *The High Authority* uživatele internetu takovým způsobem, aby jim usnadnila cestu ke stránkám a službám s legálním obsahem stejně tak, jako aby jim pomohla porozumět a dodržet jejich povinnost sledovat způsob, jakým je jejich přístup k internetu používán. To zvyšuje uvědomění uživatele o možných rizicích a nových praktikách. Příručka „Zvyklosti a Internet“ (v originále *Usages and Internet*) vypracovaná institucí Hadopi poskytuje jednoduchou formou informace, z nichž se uživatelé mohou naučit, jak chránit jejich digitální majetek. Aby byly platformy s legálním obsahem pro veřejnost identifikovatelné, vzniklo označení PUR, podporující zodpovědné používání internetu.⁴³

⁴³ Přeloženo z francouzského originálu: Hadopi. *HADOPI: L'Hadopi en bref* [online]. 2010 [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://www.hadopi.fr/en/high-authority/hadopi-in-brief>

4. Posouzení a zhodnocení činnosti OSA a PRS

4.1. Vznik OSA a co je jeho předchůdce AKM

Občanské sdružení⁴⁴ OSA, spravuje autorská majetková práva domácích i zahraničních nositelů práv, mezi které řadíme skladatele, textaře, dědice těchto autorů a hudební nakladatele. Existuje již od roku 1919, kdy byl založen samotnými autory. Avšak ještě před OSA, zastávala podobnou funkci od roku 1915 rakouská AKM⁴⁵, což je zkratka znamenající v češtině "*autoři, skladatelé a hudební vydavatelé*".

Označení AKM je zároveň název pro společnost, se kterou jsou autoři, skladatelé a hudební výrobci úzce spojeni. "AKM" je největší a nejstarší společností pro ochranu práv autorů v Rakousku. Je organizována jako družstvo, které patří autorům, skladatelům a hudebním vydavatelům. Nyní spolu tyto dvě organizace spolupracují díky uzavřeným recipročním dohodám.

Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním měl do konce roku 2013 právní formu občanského sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb.

Od účinnosti NOZ, tedy od 1.1.2014, je považován za spolek. Své oprávnění k tomu, aby mohla dle autorského zákona vykonávat kolektivní správu, získala na základě rozhodnutí Ministerstva kultury již v roce 2001, ale o dva roky později jí bylo toto oprávnění rozšířeno. Tímto je také dáno, že OSA spravuje tato autorská práva ze zákona a autoři si je nemohou vykonávat sami.⁴⁶

4.2. Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním (OSA)

OSA zastupuje hlavně nositele práv, kterými jsou autoři hudby s textem, bez textu, autory textu, hudební vydavatele a dědice autorských práv výše zmíněných autorů. Z pozice kolektivního správce OSA spravuje práva povinně spravovaná, jelikož jsou taxativně vymezena v AutZ a práva spravovaná dobrovolně. Do kategorie povinně spravovaných práv spadají práva na odměnu při kabelovém přenosu hudebních děl, práva na odměnu při rozmnožování

⁴⁴ Do 31.12.2013 byl Ochranný svaz autorský považován za sdružení, ale nyní od 1.1.2014 je podle NOZ označen za spolek.

⁴⁵ "AKM" - Autoren, Komponisten und Musikverleger

⁴⁶ OSA: Kdo jsme. OSA [online]. 2013 [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: <http://www.osa.cz/hlavn%C3%AD-menu/kdo-jsme/o-n%C3%A1s.aspx>

hudebního díla pro soukromé účely, při dovozu a prvním prodeji nenahraných zvukových a zvukově-obrazových nosičů sloužících k vyhotovení rozmnoženiny a v neposlední řadě také práva na odměnu za pronájem a zapůjčení rozmnoženiny. Právy dobrovolně spravovanými jsou práva na výrobu a prodej zvukových nebo zvukově obrazových záznamů, tzv. audiovize. Toto označení slouží pro užití děl autorů, které zastupuje OSA. Způsoby, jakými mohou být díla užívána, jsou výroba zvukových nosičů a součást audiovizuálních děl (reklama). Audiovize se týká především výrobců zvukově obrazových záznamů a reklamních spotů, provozovatelů kin aj.⁴⁷

V závěru této podkapitoly bych se ráda zmínila o tom, že OSA spravuje nejen majetková práva domácích, ale také zahraničních nositelů práv. Na základě recipročních smluv se zahraničními organizacemi stejného zaměření zabezpečuje vybírání autorských odměn za užití děl svých zastupovaných členů i v zahraničí. Já se v další kapitole zaměřuji na činnost britské PRS for Music, která právě na základě recipročních smluv s českou OSA spolupracuje. OSA pomáhá svým klientům řádně vybírat autorské poplatky za užití jejich děl a ty jakožto autorské odměny vyplácí v pravidelných intervalech 4x ročně. Na druhé straně umožňuje uživatelům získat práva na legální užívání hudby. Členství v OSA s sebou přináší spoustu výhod jako je možnost registrace hudebního díla případně nakladatelské smlouvy v české i mezinárodní databázi a získání přístupu do INFOSA (Informačního systému OSA), kde členové mají možnost elektronicky ohlašovat svá díla a získat přehled o užití svých děl.⁴⁸

4.2. PRS for Music (Performing Right Society)

PRS je společnost, která sdružuje autory, skladatele a hudební vydavatele. Poskytuje právo hrát a uvádět díla autorů nejen vlastním členům a tamním organizacím, ale také členům zámořských organizací a zaručuje ochranu autorského práva a správné vyplácení autorských odměn.

Podle slov výkonného ředitele PRS for Music, *"hodlá PRS zaručit, aby navzdory rozvoji digitální techniky v umění nadále platilo, že autorské právo*

⁴⁷ ŠEBELOVÁ, Marie. *Autorské právo: zákon, komentáře, vzory a judikatura*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2006. Právo pro denní praxi (Computer Press). s.152-153

⁴⁸

bude v budoucnu nadále platit a ti, kteří skládají hudbu, nebudou ošizeni." PRS (Performing Right Society) je název zastřešující dvě společnosti. Vlastní PRS byla založena v roce 1914 a MCPS (Mechanical-Copyright Protection Society) roku 1924 a dnes vystupují pod společným titulem PRS, hudební sekce (PRS for Music). PRS zařizuje práva na veřejná hudební představení včetně koncertů, uvedení na webových stránkách, v rozhlasu a televizi.⁴⁹

MCPS obhospodařuje veškerá mechanická práva vyplývající z každého kopírování a převedení díla do podoby technického výrobku, jako jsou CD, DVD a v dnešní době dokonce i flash disky nebo cestou internetu či televizním přenosem dostanou audiovizuální tvar. Obě složky tak společně zajišťují služby 2 milionům autorů písničků a skladatelů a ochraňují přibližně 10 milionů děl.

PRS, hudební sekce, má více než 95 000 klientů z řad rockových a popových autorů, skladatelů televizní a filmové hudby, autorů hudební literatury a hudebních editorů. Písničkáři a skladatelé se mohou zaměřit na nejrůznější žánry v kterémkoli koutě světa, a protože skládají znělky pro inzeráty, televizi, film či video, čímž tvořivě pomáhají rozvíjet ekonomiku UK, snaží se agentura dokonale naplňovat všechny podmínky, aby je jejich podnikání uživilo.

Pro představu uvádím některá čísla, co se množství a druhu klientů týče:

- Autoři činí cca 85 148 členů
- Vydavatelé něco okolo 8 185
- Dědicové asi 2 213

Každý nový uchazeč o členství musí udat:

- Název díla
- Jméno autora (autorů)
- Kdo publikuje dílo ve Spojeném království
- Kdo další vydává dílo v zahraničí

⁴⁹ Překlad z anglického originálu: PRS for Music. *From repertoire to royalties: The role of a collecting society* [online]. 2012 [cit. 2013-05-26]. Dostupné z: http://www.prsformusic.com/aboutus/ourorganisation/repertoire-to-royalties/Documents/Repertoire_to_royalties-dec_2012.pdf

Efektivně hlídat zájmy majitelů práv patří ke každodenní práci PRS. Úkolem agentury je sledovat kdo, kdy a kde dílo užil. V současné době například eviduje PRS více než 10 milionů písní.

Proto úzce spolupracuje se zahraničními agenturami. Patří k nim například švédská společnost STIM, s níž se spojili do podniku Copyright Enterprise (ICE), aby spolu zajistili ochranu autorského práva pro 17 milionů děl. V současné době operuje v Evropě 27 databází zajišťujících vybírání tantiém. Bohužel evidence děl není centralizována, místní data jsou rozptýlená po nejrůznějších společnostech, údaje jsou neúplné a PRS for Music, se proto snaží vybudovat globální databázi (Global Repertoire Database, GRD), založenou na systému ICE a vytvořit tak jediný, multi-teritoriální zdroj údajů autorského práva. Poskytovat tak licenci na dílo bude mnohem snadnější, přesnější a v celé Evropě hlavně levnější.⁵⁰

Působení PRS je široké. Jak už jsem zmínila, spočívá v zajišťování práva uvést hudební dílo v jakékoli formě na veřejnost, tj. poskytuje, organizaci žádající o uvedení, licenci. Dále v nabídce 40 různých taftů, kterých mohou zákazníci využít. Například když hudba zní při práci pěti dělníkům někde v pozadí, je využití mnohem menší, a proto i poplatek bude menší než suma, kterou zaplatí majitel hotelu, kde v plné restauraci je reprodukována hudba každý den. Nejnižší sazba je £ 50 ročně. Zajišťuje licence na o-line a mobilní hudební složky ve Spojeném království a v Evropě a hlídá hudby užití na CD, DVD, vinylových deskách a v okruhu služeb, kde je hudba kopírována a reprodukována i digitálními nosiči. Je schopna zajistit svým klientům licenci do zemí, kde nejsou doma, nejen na vysílání, ale i veřejná vystoupení. Možná nebude bez zajímavosti ocitovat několik čísel z činnosti PRS.

- Za rok 2011 ohlásil rozhlas, že odvysílal 29 700 000 nahrávek
- Data poslalo 386 národních a místních rozhlasových stanic

⁵⁰ Překlad z anglického originálu: PRS for Music. *From repertoire to royalties: The role of a collecting society* [online]. 2012 [cit. 2013-05-26]. Dostupné z: http://www.prsformusic.com/aboutus/ourorganisation/repertoire-to-royalties/Documents/Repertoire_to_royalties-dec_2012.pdf, s. 3-13.

- Od zámořských agentur obdržela PRS 1437 zúčtovacích dokladů, v nichž celková částka honorářů za distribuci činila víc než £ 130 mil.
- Televizní uživatelé ohlásili a dodali 39 milionů
- Proběhlo 37 billionů užití hudebních děl (na r.2012 předpoklad 50 billionů.)
- Živých vystoupení proběhlo jen r. 2011 údajně 900 000
- Klientům za rok 2011 PRS for Music vyplatila 383 milionů, její součást MCPS (+ mechanická) 136 milionů liber. Pro porovnání v roce 2012 PRS for Music vyplatila o 14 milionů liber více oproti 2011 a MCPS dokonce o 28 milionů více⁵¹

⁵¹ Překlad z anglického originálu: PRS for Music. *From repertoire to royalties: The role of a collecting society* [online]. 2012 [cit. 2013-05-26]. Dostupné z: http://www.prsformusic.com/aboutus/ourorganisation/repertoire-to-royalties/Documents/Repertoire_to_royalties-dec_2012.pdf, s. 14-21

5. Spolupráce OSA a PRS

5.1. Spolupráce PRS for Music a OSA na základě recipročních smluv

Z důvodu teritoriální povahy ochrany autorských práv, jejich výkonu a uplatňování majetkových právních nároků autorů z neoprávněných zásahů do jejich exkluzivity uživateli, funguje mezi teritoriálně (lokálně) působícími ochrannými organizacemi kolektivní správy systém vzájemného zastupování majetkových autorských práv k jejich repertoárům. Tento systém spolupráce je právně založený a odůvodněný recipročními smlouvami, uzavřenými mezi kolektivními správci za účelem vzájemného zastupování se ve výkonu mechanických i provozovacích práv na územích v jejich působnosti.

Zastupování ve výkonu provozovacích autorských majetkových práv vychází ze smluvního vzoru mezinárodní konfederace CISAC, sdružující kolektivní správce z celého světa. Reciproční spolupráce kolektivních správců v rámci výkonu mechanických autorských práv se opírá o smluvní standardy mezinárodní organizace BIEM.

Reciproční smlouvy zaručují domácím autorům a jiným kolektivně zastupovaným nositelům práv zhodnocení užití jejich chráněných děl i v zahraničí. Smlouvy jsou koncipovány v duchu solidarity a podle zásad rovného zacházení s právy a repertoárem partnerské organizace. Svěření výkonu práv k vlastnímu repertoáru zahraniční osobě kolektivního správce sleduje efektivní a transparentní ochranu majetkových zájmů domácích autorů v uživatelském prostředí, jehož monitorováním a administrací je jak materiálně tak i personálně nejlépe vybavený tamní kolektivní správce. Z uvedeného důvodu je územní rozsah recipročních smluv vymezen teritoriem v působnosti smluvních partnerů. Tito jsou podle smluv zavázáni vzájemně spolupracovat při naplňování jejich předmětu. Recipročně se zejména opravňují licencovat práva k svěřeným repertoárům na svých územích ve prospěch smluvního partnera, inkasovat v jeho prospěch autorské odměny, soudně prosazovat majetkové zájmy partnera včetně jejich exekučního vymáhání. Podrobná úprava recipročních smluv se týká pravidel pro distribuci inkasovaných autorských odměn, finančních podmínek aplikace rozúčtovacích mechanismů mezi smluvními partnery, kteří uplatňují předem dohodnuté režijní srážky v podobě administrativních

nákladů pokrývajících účelně vynaložené výlohy takového zastoupení. Smluvní strany se zavazují případné spory související s plněním předmětu recipročních smluv řešit smírem anebo za pomoci arbitráže zprostředkované mezinárodní konfederací CISAC.⁵²

5.2. Osobní zkušenost výkonného umělce, který je zastupován jak PRS i OSA

Díky možnosti vyslechnout si zkušenosti z oblasti autorského práva a jejich ochrany přímo v kruhu rodinném, využila jsem tohoto a položila jsem svému otci, jakožto výkonnému umělci a autorovi, který je zastupován OSA, několik dotazů týkajících se tématu mé diplomové práce.

Jaká je Vaše zkušenost s vybíráním a následným vyplácením honorářů za užití díla?

Za třicet let mé praxe hudebníka jsem natočil opravdu značnou řadu skladeb, a to jak pro audio, tak i video použití. Nahrávky pořizovaly české, ale hlavně zahraniční firmy, které ve většině případů měly ve smlouvách odstavec o neomezeném použití, a tedy honoráře za tyto výkony byly upraveny tak, aby saturovaly případné budoucí nároky ze stran interpretů. Po roce 1989 jsem potkal několik zahraničních producentů, kteří přišli s nabídkou podílnictví na vytvoření nahrávky s následným dělením případného zisku. Dodnes některé využívám.

Spolupracujete pouze s OSA, nebo jste měl možnost poznat systém fungování i jiných podobných organizací?

Za posledních deset let jsem po spolupráci s Christopherem Brubeckem⁵³, přišel do kontaktu s pracovníky ASCAP, a to především v případě uzavírání smluv pro použití a vydání skladby pro mě napsané, která má název "From Blues to Beyond" . V průběhu spolupráce s britskou společností Extreme Music jsem se stal partnerem PRS, která ve Spojeném království zastává stejnou funkci jako OSA u nás.

⁵² INFORMACE získané na základě spolupráce s JUDr. Peter Mikita, Právník OSA

⁵³ pozn.Christopher Brubeck je synem známého hudebníka Davea Brubecka

Zaznamenal jste rozdíly ve fungování jednotlivých subjektů?

Určitě ano. Otevřeně řečeno se mi jeví fungování PRS jako zjednodušené, průhlednější a tím i více efektivnější, ale tím netvrdím, že OSA nemá šanci stát se podobně kvalitní a využívanou organizací.

Máte zkušenosti s německou organizací GEMMA?

Zatím nemám, ale většina mých kolegů, kteří v Německu působili, či ještě působí, si nemohou tuto spolupráci vynachválit, mimo jiné také pro výsledky práce nadačních fondů, které podporují mladé začínající umělce.

Máte vizi pro časy budoucí, jak by měla vypadat kontrola užití autorských děl a s tím spojená autorskoprávní ochrana?

Podle mého názoru je díky digitálnímu věku vše jednodušší, záleží především na základní domluvě jednotlivých organizací, na zprůhlednění mechanismu a následné dostatečné spolupráci a komunikaci s umělci.⁵⁴

⁵⁴ rozhovor byl pořízen dne 14.11.2013 s Janem Hasenöhrlem

6. Ochrana práv autorů

Právo poskytuje nositelům práv možnost dovolat se prostředků sloužících k ochraně autorských práv nejen v případě, kdy je do jeho práva neoprávněně zasaženo, ale i tehdy pokud zásah pouze hrozí. Tyto prostředky jsou vymezeny v § 40 AutZ. Nositelé práv se těchto nároků mohou domáhat soudně nebo v rozhodčím řízení. Vymáhání nároků soudně je nejčastější variantou a děje se tak zpravidla prostřednictvím soudů na základě žaloby, tedy návrhu na zahájení soudního řízení. V České republice máme dvoustupňové soudní řízení, což znamená, že proti každému rozhodnutí ve věci je možné podat odvolání k nadřízenému soudu. Druhou možností uplatnění nároků je rozhodčí řízení, které je upraveno zákonem č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Tohoto řízení mohou nositelé využít jen v případě řešení majetkových sporů. Pokud bychom chtěli srovnávat soudní a rozhodčí řízení, musíme si uvědomit, že rozhodčí řízení je levnější a rychlejší, což všeobecně vyplývá z toho, že se jedná pouze o jedноступňové řízení. Kladná stránka rozhodčího řízení je také to, že v něm může být rozhodnuto podle tzv. zásad spravedlnosti.⁵⁵

6.1. Ochrana práva autorského podle § 40 AutZ

Dle § 40 odst. 1 písm. a) AutZ se „*může autor, do jehož práva bylo neoprávněně zasaženo nebo jehož právu hrozí neoprávněný zásah, domáhat zejména určení svého autorství.*“ V tomto případě by se jednalo o nárok určovací a žalobu by nemusel podávat jen autor, ale po jeho smrti také jakákoliv osoba autorovi blízká. Věcně příslušným soudem by v této věci byl krajský soud, jelikož se jedná o nárok vyplývající z AutZ.

Zmínila bych se také o nároku negatorním, který je upraven § 40 odst. 1 písm. b) AutZ, ve kterém zní: „*Autor, do jehož práva bylo neoprávněně zasaženo nebo jehož právu hrozí neoprávněný zásah, se může domáhat zákazu ohrožení svého práva, včetně hrozícího opakování, nebo neoprávněného zásahu do svého práva, zejména zákazu neoprávněné výroby, neoprávněného obchodního odbytu,*

⁵⁵ ŠALOMOUN, Michal. *Ochrana názvů, postav a příběhů uměleckých děl*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. xv, C.H. Beck pro praxi, s.30-34-

neoprávněného dovozu nebo vývozu originálu nebo rozmnoženiny či napodobeniny díla, neoprávněného sdělování díla veřejnosti, jakož i neoprávněné propagace, včetně inzerce a jiné reklamy.“ Negativní nárok může žalobce uplatnit jen tehdy, pokud neoprávněný zásah do jeho práva trval v době, kdy podával žalobu nebo hrozí opakování zásahu. Věcně příslušný je opět krajský soud.

Mezi další nároky, které vyplývají z jednotlivých odstavců § 40 AutZ, můžeme zařadit nárok informační, restituční, satisfakční a nárok na náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení, u kterého se pozdržím. Tento nárok je ustanoven v § 40 odst. 4 a podle něj se může autor domáhat náhrady ušlého zisku místo skutečně ušlého. Náhrada se žádá ve výši odměny, která by byla obvyklá za získání takové licence v době neoprávněného nakládání s dílem. Pokud někdo neoprávněně s dílem nakládá bez licence, jedná se o bezdůvodné obohacení. Obohacení spočívá v tom, že osoba, která užívala dílo bez licence, ušetřila výdaje tím, že si ji nezakoupila. Přesně takový případ byl řešen u Krajského soudu Ústí nad Labem s pobočkou v Liberci, který řešil spor mezi Ochranným svazem autorským pro práva k dílům hudebním, o.s. (OSA) a žalovaným panem X., který se dopustil bezdůvodného obohacení podle § 40 odst.4 tím, že užíval autorská díla bez licenční smlouvy a tím způsobil autorovi škodu. Rozhodnutí soudu společně s platebním rozkazem jsou součástí příloh.

7. Licenční smlouvy a kolektivní správa

7.1. Licence a užití díla

Licence spadají mezi základní formy nakládání s autorskoprávním vlastnictvím, tedy s takovým duševním vlastnictvím, které je definováno v § 2 AutZ.⁵⁶ Z pohledu teorie práva se jedná o právní vztah, a proto musí splňovat určité specifické znaky. V oblasti duševního práva jsou licenční vztahy typickými závazkovými vztahy. Samotnými licencemi se zakládají odvozená oprávnění, která jsou ovšem velmi blízká subjektivnímu autorskému právu, které má být autorovi zachováno.⁵⁷⁵⁸

Licence je označení pro oprávnění k výkonu práva dílo užit. Toto oprávnění je udělováno autorem, a to podle § 12 odst.1 AutZ, kde je přímo stanoveno:

„Autor má právo své dílo užit v původní nebo jiným zpracované či jinak změněné podobě, samostatně nebo v souboru anebo ve spojení s jiným dílem či prvky a udělit jiné osobě smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva; jiná osoba může dílo užit bez udělení takového oprávnění pouze v případech stanovených tímto zákonem.“⁵⁹

Samotný termín užití definuje jednání, kterým se umožní smyslové vnímání díla, včetně rozmnožování, rozšiřování a vystavování. Důležité je rozlišovat mezi užíváním děl pro soukromé potřeby a pro potřeby přesahující tuto hranici. Např. pokud bychom si „vypálením“ CD či DVD zhotovili kopii díla pouze pro své účely, nebude se jednat o porušení autorského práva. Nesmíme však tuto kopii prodat či dokonce pouze darovat. V tom případě už by se jednalo o neoprávněný zásah do autorského práva.⁶⁰

⁵⁶ AutZ=Autorský zákon č. 121/2000 Sb.

⁵⁷ Kapitola V.: Autorskoprávní licence jako druh právního vztahu. TŮMA, Pavel. *Smluvní licence v autorském právu*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 9-10. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7179-573-5.

⁵⁸ Kapitola VI.: Pojem licence v autorském právu. TŮMA, Pavel. *Smluvní licence v autorském právu*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 19-20. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7179-573-5

⁵⁹ *Autorské právo: Průmyslová práva : podle stavu k 1.7.2013*. Ostrava: Sagit, 2013, sv. ÚZ. ISBN 978-80-7208-992-5

⁶⁰ HOLCOVÁ, Irena, Veronika KŘEŠŤANOVÁ a Martin VOBORNÍK. *Ochrana autorských práv*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, s.21-24. ISBN 80-244-0960-7.

7.2. Licenční smlouvy

Licenční smlouvy jsou vymezeny v AutZ V § 46 a násl. Základní ustanovení o licenční smlouvě podle § 46 odst.1-4 zní:

(1) „Licenční smlouvou autor poskytuje nabyvateli oprávnění k výkonu práva dílo užit (licenci) k jednotlivým způsobům nebo ke všem způsobům užití, v rozsahu omezeném nebo neomezeném, a nabyvatel se zavazuje, není-li podle § 49 odst. 2 písm. b) sjednáno jinak, poskytnout autorovi odměnu.“

(2) „Autor nemůže poskytnout oprávnění k výkonu práva dílo užit způsobem, který v době uzavření smlouvy ještě není znám.“

(3) „Nabyvatel je povinen licenci využít, ledaže je ve smlouvě sjednáno jinak. Ustanovení §53 tím není dotčeno.“

(4) „Smlouva vyžaduje písemnou formu, poskytuje-li se licence jako výhradní.“⁶¹

Co se smluvních stran licenční smlouvy týče, tak jsou jimi poskytovatel licence a nabyvatel licence. Poskytovatelem je myšlen samotný autor, dědic autora nebo osoba vykonávající majetková autorská práva. Na druhé straně nabyvatelem míníme jakoukoliv fyzickou či právnickou osobu se zájmem užit autorské dílo. Licenční smlouva lze uzavřít jak formou písemnou, tak i ústní. Ovšem pokud se jedná o výhradní licenci, musí být uzavřena pouze písemně. Výhradní licenci poskytuje autor oprávnění k užití jeho díla pouze jediné osobě tzn., že už nemůže poskytnout licenci ve stejném rozsahu jiné třetí osobě, zatímco u nevýhradních licencí může dohodou o způsobu užití díla autor poskytnout toto oprávnění neomezenému počtu osob. Nevýhradní licence může být uzavřena ústně. Každá licenční smlouva musí mít formální a obsahové náležitosti. Forma je teda, jak už jsem se zmínila, písemná či ústní. Po obsahové stránce musí licenční smlouva splňovat tři obligatorní náležitosti. První je způsob užití, který dělí licence v § 13 AutZ na neomezené a omezené. Dalším je rozsah užití, kdy neomezenou licenci lze užit celosvětově a v libovolném množství po celou zákonnou dobu trvání práv majetkových a omezenou pouze pro určité místo, množství a určitý čas. Poslední náležitostí je odměna za licenci, která musí být

⁶¹ *Autorské právo: Průmyslová práva : podle stavu k 1.7.2013.* Ostrava: Sagit, 1996-, sv. ÚZ. ISBN 978-80-7208-992-5.

sjednána anebo výslovně stanoveno, že se jedná o bezúplatnou licenci. Vzorem licenční smlouvy by mohla být Smlouva o užití autorského díla, která se uzavírá podle § 46 a násl. AutZ nebo Smlouva o vytvoření autorského díla a jeho užití. Licenční smlouva zanikne smrtí nabyvatele v případě právnické osoby. Je ale přípustná situace, že se nabyvatel a poskytovatel dohodli jinak a pak by bylo možné, aby práva u PO přešla na právního nástupce. Podle AutZ je také umožněno stranám licenční smlouvy odstoupit od ní pro nečinnost nabyvatele anebo pro změnu přesvědčení autora. Právo odstoupit od smlouvy pro změnu přesvědčení autora je pevně spojeno pouze s osobou autora, tudíž se nemůže stát, aby z tohoto důvodu odstoupil od licenční smlouvy autorův dědic.⁶²

7.3. Creative Commons

Tento výraz, který vyjadřuje v češtině "Společný tvůrčí majetek", je spojen s licenčními smlouvami. Licenční smlouvy Creative Commons implementovalo do svých právních řádů více než 46 států světa, z čehož 24 států je z Evropy. V České republice jsou Creative Commons jim podobná schémata zmíněna v § 46 odst. 5 a 6 novely autorského zákona 216/2006 Sb.⁶³ Tato novela upravuje *"právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním děl pro osobní a vlastní vnitřní potřebu. Povinnost platit kolektivnímu správci autorských práv odměnu se vztahuje především na výrobce a dovozce přístrojů, které zhotovují rozmnoženiny záznamů a přístrojů, které jsou určeny výrobcí či dovozci ke zhotovování nenahraných nosičů záznamů. Jedná se např. o mobilní telefony, přístroje s paměťovou kartou, přepisovatelná CD či DVD."*⁶⁴

Nezisková organizace Creative Commons (tvůrčí společenství), má v náplni práce dostát svých plánů rozšířit množství autorských děl, která by mohla být legálně využívána a sdílena. Tato organizace poskytuje na svých webových stránkách mnoho volných licencí, které může vlastník autorských práv využít pro zveřejnění svého díla na webu. Licence CC je souhrn veřejných licencí, které

⁶² ŠEBELOVÁ, Marie. *Autorské právo: zákon, komentáře, vzory a judikatura*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2006., Právo pro denní praxi (Computer Press). s.71

⁶³ BARTOŠ, Aleš a Petr ŠULC. *Autorské právo v otázkách a odpovědích*. s. 122-123, Libor Drobny. Praha: Pierot, 2012, 233 s. ISBN 978-80-7353-223-9.

⁶⁴ PROCULTURE o.s., *Novela autorského zákona*, Proculture [online], Praha: ProCulture o.s., ©2003-2014, 09.06.2006, [vid. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://1url.cz/iFc1>

fungují na jednoduchém principu. Autor skrze tyto licence uzavírá smlouvu se všemi ostatními uživateli díla. Na jejím základě poskytuje uživatelům některá ze svých práv nebo si práva vyhrazuje. Creative Commons, můžeme chápat jako nadstavbu klasického pojetí autorského práva, jelikož CC vycházejí z autorského zákona, kde jsou upraveny jako licenční smlouvy. Před Creative Commons nebyla dostupná žádná konkrétní úprava toho, aby bylo zřejmé, co je u díla povoleno a co už nikoli. Díky CC je toto vyřešeno tím, že veškeré licence vycházejí z autorského práva, přičemž u konkrétních děl činí výjimky. Licencí CC je jedenáct typů, které vznikly kombinací čtyř základních licencí. Mezi tyto základní licence celého systému CC patří:⁶⁵

Attribution, díky této licenci je umožněno šířit, kopírovat a zobrazovat dílo chráněné autorským právem, ale musí u něj být uveden autor.

Další licenci, jež dovoluje kopírování, šíření a zobrazování děl chráněných, ale jen pro nekomerční účely, je *Noncommercial*. Licence *Share Alike* poskytuje možnost distribuce odvozeného díla, ale musí tak být učiněno jen pod stejnou licenci, pod kterou bylo licencováno dílo původní. Poslední ze čtyř základních licencí je *No Derivatives*. Ta opět dovoluje činit to samé, co je zmíněno u prvních dvou licencí, avšak pouze v doslovném znění. Z těchto předešlých typů se kombinacemi tvoří další druhy licencí CC, které jsou přizpůsobeny potřebám autorů a jsou seřazeny od těch volnějších až po ty více omezující. Uzavírání licenčních smluv se řídí autorským zákonem, který určuje zvláštní podmínky, za kterých jsou veřejné licence zpravidla uzavírány. Je to hlavně neadresnost návrhu na uzavření licenční smlouvy podle § 46 odst. 5:⁶⁶

„Každý, kdo užije dílo v souladu s licenci Creative Commons, zároveň automaticky uzavírá s autorem smlouvu, která ho k užití díla opravňuje. Aniž by autora kdokoli obtěžoval, vznikne tolik smluv, kolik je uživatelů.“⁶⁷

⁶⁵ ŠULC, Petr a BARTOŠ, Aleš. *Autorské právo: v otázkách a odpovědích*. Praha: Pierot, 2012, s. 124-125.

⁶⁶ Creative Commons: Licenční prvky. CREATIVE COMMONS ČESKÁ REPUBLIKA. *Creative Commons* [online]. 2014 [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.creativecommons.cz/zakladni-informace-o-cc/licencni-prvky/>

⁶⁷ JANSÁ, Petr. Creative Commons: Vztah CC k české legislativě. *Creative Commons* [online]. 2014 [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.creativecommons.cz/zakladni-informace-o-cc/vztah-cc-k-ceske-legislative/>

Mezi asi nejznámější společnosti využívající licence Creative Commons patří encyklopedie Wikipedie a z hudby např. ccMixter a SoundCloud.

7.4. Licenční smlouvy podle NOZ

Díky platnosti Nového občanského zákoníku (dále jen NOZ), došlo k mnohým změnám a dotklo se to i oblasti autorského práva. Podle NOZu došlo ke sjednocení úpravy soukromoprávních licenčních smluv, tedy smluv k předmětům průmyslového vlastnictví, které byly dosud upraveny obchodním zákoníkem a licenci k předmětům autorského práva. Novinkou je úprava obecné možnosti nabyvatele k právní ochraně oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví, pokud by třetí strana porušila licenci a také pokud by poskytovatel odmítnul poskytnout nabyvateli součinnost k ochraně. Další významnou změnou je dodatek k přiměřené dodatečné odměně za poskytnutí licence, pokud je v nepoměru k zisku, který plyne z využívání licence a podle nové úpravy se tohoto práva autor nemůže vzdát. Výši dodatečné odměny určuje soud, ale je také možná mimosoudní dohoda stran o výši dodatečné odměny. NOZ přináší do práva duševního vlastnictví několik takovýchto změn, které se projeví spíše až postupem času v praktickém užití.⁶⁸

7.5. Kolektivní správa

V České republice působí několik kolektivních správ s rozdílným zaměřením, které se odvíjí podle toho, na jaká díla a jejich ochranu se specializují, liší se tedy věcnou působností. Známe kolektivního správce, který se orientuje na oblast literární a divadelní, což je Dilia, dále kolektivního správce autorského práva na odměnu při opětném prodeji originálu výtvarného díla uměleckého, který se nazývá Gestor. Pro téma mé práce jsou ale podstatnější kolektivní správci z hudební sféry, kterými jsou OSA, tedy Ochranný svaz autorský k dílům hudebním, INTERGRAM a OOA-S. Ochrannému svazu autorskému k dílům hudebním jsem se podrobněji věnovala již v bodě 4.2.. OOA-S je zkratka pro Ochrannou organizaci autorskou, jež je sdružení autorů děl výtvarného umění,

⁶⁸ JAROLÍMKOVÁ, Andrea. *Právní rádce: Jak se změni autorské právo?*. Praha: Economia a.s., 2013, XXI., č. 4. ISSN 1210-4817.

architektury a obrazové složky audiovizuálních děl. Tato organizace (občanské sdružení) zastupující umělce a dědice při hromadné správě práv, která si nemohou sami spravovat. V podkapitole 7.5. se budu věnovat funkci kolektivní správy jako takové a v bodě 7.6. bych ráda vysvětlila pojmy *výkonný umělec* a *výrobce zvukových záznamů*, jejichž práva zastupuje INTERGRAM.

7.6. Funkce kolektivní správy

Kolektivní správa umožňuje veřejnosti zpřístupnění předmětů práva autorského, a to prostřednictvím uplatňování a ochrany majetkových práv autorských a majetkových práv s autorským právem souvisejících. Funkcí kolektivní správy je zastupování většího počtu osob, které jsou nositeli majetkových práv autorských a práv s autorským právem souvisejících, osob, kterým ze zákona plyne oprávnění k výkonu majetkových práv k dílu anebo jim ze smlouvy plyne výhradní oprávnění k výkonu práva kolektivně spravovaného pro celou dobu trvání majetkových práv.⁶⁹ Jelikož kolektivní správa nevlastní žádná autorská a související práva, jedná svým jménem a na účet nositele práva, hovoříme zde o nepřímém zastoupení. Náplní práce kolektivní správy je zastupování majitelů práv ze zákona či na základě smlouvy; uzavírání smluv, známých jako licenční smlouvy, které umožňují oprávnění k výkonu spravovaného práva; zaznamenávání užití spravovaných předmětů ochrany a vybírání autorských odměn s jejich následným přidělováním.⁷⁰ Kolektivní správa musí mít ze zákona povolení k provozování své činnosti (tzv. administrativní oprávnění) od Ministerstva kultury ČR, které vykonává dozor nad kolektivní správou. „*Kolektivní správa je vybudována na administrativním monopolu. Pro tentýž druh majetkových práv a pro tentýž druh děl, může kolektivní správu vykonávat pouze jeden jediný kolektivní správce.*“⁷¹ V zákoně je přímo taxativně vymezeno, jaká majetková práva spadají pod jednotlivé kolektivní správce a musejí jim povinně podléhat. Kromě kolektivních správců mají pro právo

⁶⁹ Chaloupková, Helena. *Autorský zákon: komentář*. 4. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. xii, § 95, s. 147, Beckovy komentáře.

⁷⁰ Telec, Ivo a Tůma, Pavel. *Přehled práva duševního vlastnictví*. 2. Česká právní ochrana. Vyd. 1. Brno: Doplněk, 2006, s.50-51.

⁷¹ Telec, Ivo a Tůma, Pavel. *Přehled práva duševního vlastnictví*. 2. Česká právní ochrana. Vyd. 1. Brno: Doplněk, 2006, s.51.

duševního vlastnictví také důležitou funkci i jiné subjekty v oblasti ochrany tohoto práva. Jsou jimi Mezinárodní federace hudebního průmyslu (IFPI ČR), která v současné době připravuje společně s Ochranným svazem autorským (OSA) projekt „*Podporuj muziku!*“, jehož cílem je zaměřením na vzdělávání v oblasti autorských práv na internetu. Má ukázat dětem, především z druhých stupňů základních škol, že nelegální stahování hudby je v podstatě krádeží. Dalšími organizacemi jsou např. Česká protipirátská unie (ČPU) a Asociace provozovatelů kopírovacích služeb (APKS).

7.7. INTERGRAM - (pojem výkonný umělec a výrobce zvukových záznamů)

Cíle a činnost tohoto kolektivního správce, který se zabývá ochranou práv výkonných umělců, výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů je dobré si připomenout nejen kvůli spojitosti se zaměřením diplomové práce.

Tato nezávislá společnost byla založena v roce 1990 podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů v platném znění, jako občanské sdružení a jejím posláním je chránit práva výkonných umělců, výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů. Díky své pozici kolektivního správce má INTERGRAM za úkol chránit majetková práva těchto nositelů práv a je oprávněn vybírat poplatky za užívání uměleckého výkonu užitím zvukového záznamu určeného k obchodním účelům a pro rozhlasové či televizní vysílání užitím zvukového záznamu vydaného pro komerční účely anebo ke kabelovým přenosům živých výkonů a výkonů na zvukových záznamech či ke zhotovení rozmnoženiny pro vlastní potřebu.⁷²

Často se pojem „výkonný umělec“ zaměňuje s pojmem „autor“. Zatímco autor je ten, kdo vynaložil tvůrčí duševní činnost k tomu, aby vzniklo dílo chráněné autorským zákonem, výkonný umělec, kterému se také říká interpret, je ten, kdo vytvořené autorské dílo předvede, tedy interpretuje. Takovými

⁷² Šulc, Petr a Bartoš, Aleš. *Autorské právo: v otázkách a odpovědích*. Praha: Pierot, 2012, s. 50.

výkonnými umělci jsou třeba hudebníci, zpěváci či herci. Samozřejmě nic nevylučuje možnost existence autora a výkonného umělce v jedné osobě.⁷³

Výrobci zvukových záznamů mají pouze taková práva, která jim zákon výslovně přiznává. Na rozdíl od výkonných umělců mají exkluzivní právo vydávat své snímky či nahrávky televiznímu a rozhlasovému vysílání na základě svého souhlasu. „*Výrobce zvukového záznamu*“ by se mohl definovat také jako ten, kdo poprvé zaznamenal zvuky, nebo pro koho tak učinila jiná osoba na základě jeho objednávky a bylo tak učiněno na vlastní odpovědnost výrobce. Nositelé práv ke zvukovým záznamům by měli uvádět na nosičích své oprávnění, tzv. „fonogramovou výhradu“.⁷⁴ Na rozdíl od výkonného umělce může být výrobce zvukových záznamů nejen fyzickou osobou, ale také právnickou osobou. S těmito předešlými dvěma pojmy je úzce spjata ochrana práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů, o které bylo hovořeno v kapitole šesté.

7.8. Vývoj kolektivní správy

Přestože je kolektivní správa mezi laickou veřejností vnímána spíše negativně a s kritikou, je vhodné si připomenout její důležitou úlohu v oblasti licencování a spravování autorských a souvisejících práv, kde díky jejímu působení je alespoň systém kontrolovaný a přehledný. Například v jednotlivých spravovaných oborech (hudbě apod.) existuje jediný subjekt oprávněný k licencování a tím se ruší složité vyhledávání jednotlivých nositelů práv. V dnešní době je ovšem na tento systém kladen veliký tlak, a to kvůli nutné změně v legislativě tohoto odvětví. Jde především o rozbití monopolů v oblasti správy on-line užití, jelikož v EU ze soutěžních důvodů se preferuje spíše mezinárodní správa práv, anebo se připouští možnost fungování správy práv mimo kolektivní správu. To ale podle autorů článku, Jana Kříže a Tomáše Dobřichovského, bude mít i negativní důsledky.⁷⁵

⁷³ Popelková, Věra. *Ochrana práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů: (Intergram)*. Vyd. 1. Praha: Grada, 1998, s. 29-30

⁷⁴ LEŠKA, Rudolf a OSTROUCHOV, Petr. *Práva duševního vlastnictví: příručka pro Technickou univerzitu v Liberci*. Vyd. 1. V Liberci: Technická univerzita, 2012, s.45-47.

⁷⁵ KRÍŽ, Jan a DOBŘICHOVSKÝ Tomáš. *Právní rádce: Vývoj kolektivní správy*. Praha: Economia a.s., 2013, XXI, č. 4. ISSN 1210-4817. s.11.

„Řadu dříve centrálně spravovaných práv, např. hudbu pro mobilní telefonii, nyní v EU nespravuje pro jednu zemi jeden kolektivní správce, ale několik subjektů, a to nejen kolektivních správců, ale i jiných subjektů, pro více zemí, což velmi ztěžuje proces získání práv pro uživatele. Uživatelé, čítaje v to i komerční sektor, tedy čelí a budou čelit poněkud méně přehlednému prostředí, kde bude obtížnější zjistit nositele práv za účelem získání licence.“⁷⁶

⁷⁶ KRÍŽ, Jan a DOBŘICHOVSKÝ Tomáš. *Právní rádce: Vývoj kolektivní správy*. Praha: Economía a.s., 2013, XXI, č. 4. ISSN 1210-4817. s.11.

Závěr

Závěrem mé diplomové práce bych se ráda ohlédla za celou problematikou vztahující se k autorskému právu, hudbě, zvukovým záznamům a jejich ochraně. Toto téma není zcela snadné pojmout ze všech úhlů pohledu. Každý máme subjektivní názor na tuto oblast práva. Ačkoliv si to mnozí ani neuvědomujeme, setkáváme se s touto sférou práva v každodenním životě. Tím také vznikají rozdílné odpovědi na otázku, zda je přípustné užívat hudbu nelegálně či nikoliv.

Jedna skupina osob, kterými jsou většinou uživatelé, kteří sami neznají to, co se skrývá za tvůrčí činností autorů a vidí za jejich výsledky pouze hotové dílo, které se jim líbí, považují za správné a normální, že si hudbu „stáhnou“ a tím dávají najevo obdiv vůči autorovi. Už ale nedomyšlí, že pro většinu autorů a výkonných umělců je jejich umělecká činnost živností. Druhou skupinou jsou právě samotní autoři a výkonní umělci, kteří díky členství v kolektivních správách doufají v ochranu svých autorských práv a práv s autorským právem souvisejících a také doufají v řádné ocenění v podobě odměn, tedy autorských poplatků vybíraných od uživatelů jejich děl. V práci jsem se v počátku zaměřila na právo duševního vlastnictví, které jsem se pokusila popsat co nejefektivněji pro snadné pochopení této oblasti práva. V navazující části jsem se věnovala samotnému autorskému právu, které je pro oblast hudby bezpochyby stěžejním. Poté se mé zájmy přesunuly k právům souvisejícím s právem autorským, kam patří práva výkonných umělců a výrobců zvukových a audiovizuálních záznamů, s nimiž je spojena existence mnoha organizací a dohod, které k jejich ochraně významně přispívají.

V důsledku členství České republiky v EU, dochází v této sféře k častým změnám, které ovlivňují nejen náš právní řád, a z něj vyplývající práva a povinnosti, ale také pohled na důležitost vývoje autorskoprávní ochrany a její soulad s předpisy a zákony členských států EU. Proto jsem se v jedné z kapitol věnovala podrobněji dohodě ACTA, která bohužel není příliš kladně přijímána nejen Českou republikou. Ovšem podle mého názoru, pokud by se uskutečnily určité kompromisy, které by vyhovovaly většině, bylo by její začlenění mezi námi užívané a ratifikované dohody velmi přínosné. Jelikož pojem „pirátství“ je v dnešní době opravdu závažným tématem hodným vlastní diplomové práce, již jsem se o něm více nezmiňovala. Následně jsem se zabývala činností Ochranného

svazu autorského pro práva hudební (OSA) a jeho kooperací s podobně zaměřenými zahraničními organizacemi, jako je německá Gema a britská PRS for music. Také jsem nahlédla do náplně práce francouzské SACEM a společnosti Hadopi. Nápad, který instituce Hadopi přináší, že označuje díla, která jsou legálně k dispozici značkou PUR (Promotion of Responsible Use). Takovéto označení by bylo vhodné zavést i u nás i spolu s podobným systémem garance legálních zdrojů. Na konec své práce jsem se zaměřila na činnost kolektivní správy a licenční smlouvy a možnost neoprávněného zásahu do autorského práva.

Díky tomu, že pracuji v hudební sféře, kde se setkávám s ohlašování užitých děl OSA a přijímáním licenčních smluv s následným odváděním autorských odměn, si více uvědomuji, jak blízko je k tomu, aby bylo neoprávněně zasaženo do autorova práva na ochranu, a to pouhým opomenutím včasného nahlášení užití jeho díla.

Po prostudování literatury a všech mně známých zdrojů z této oblasti práva, jsem dospěla k závěru, že alespoň minimum z obsahu těchto materiálů, by se měli všichni učit již od raného dětství, aby legální užívání děl a ohodnocení autorů bylo považováno za samozřejmost.

Résumé

The situation of the world of copyright protection has substantially changed in the last decade. Licences are given also to the new companies providing digital services. These companies, together with other organizations with similar aims, operating throughout Europe, will play a major role in the licensing infrastructure. For this reason, it is essential to remember the severity of licensing fees surveillance and related rights protection control in this area, especially the creative work of all authors. In my thesis, I mention the function of collective administration and its structure, which is derived from that on which area of copyright holders is targeted.

At the introduction of my work, I focus in more detail on the concept of "intellectual property rights" and try to describe it as efficiently as possible for easy understanding of this area of law. The following section is devoted to the copyright itself, which is undoubtedly crucial in the area of music. Then my interests move to rights related to copyright, which includes the rights of performers and producers of sound and audiovisual recordings, which is associated with the existence of many organizations and agreements, which significantly contribute to its protection. As a result of membership of the Czech Republic in the EU, the frequent changes takes place in this sphere, which affect not only our legal system and the resulting rights and obligations, but also our view at the importance of the development of copyright protection and its compliance with regulations and laws of the Member States of the EU. Subsequently, I discuss the activities of the Copyright Protection Association for the Music Rights (OSA) and its co-operation with similar foreign organizations such as German Gema and British PRS for music. I'll try to look at cooperation of OSA and PRS and describe their partnership on the basis of reciprocal agreements. By exploring this area of law, the question arises, whether the Czech Republic is really doing everything to protect intellectual property rights.

Seznam použité literatury

Knižní literatura

- ŠULC, Petr a BARTOŠ, Aleš. *Autorské právo: v otázkách a odpovědích*. Praha: Pierot, 2012. 233 s. ISBN 978-80-7353-223-9.
- LEŠKA, Rudolf a OSTROUCHOV, Petr. *Práva duševního vlastnictví: příručka pro Technickou univerzitu v Liberci*. Vyd. 1. V Liberci: Technická univerzita, 2012. 100 s. ISBN 978-80-7372-829-8.
- CHALOUPKOVÁ, Helena. *Autorský zákon: komentář*. 4. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. xii, 477 s. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-432-2.
- TELEC, Ivo a TŮMA, Pavel. *Přehled práva duševního vlastnictví. 2, Česká právní ochrana*. Vyd. 1. Brno: Doplněk, 2006. 114 s. ISBN 80-7239-198-4.
- POPELKOVÁ, Věra. *Ochrana práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů: (Intergram)*. Vyd. 1. Praha: Grada, 1998. 138 s. ISBN 80-7169-553-X.
- TŮMA, Pavel. *Smluvní licence v autorském právu*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2007. xviii, 167 s. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7179-573-5.
- KŘÍŽ, Jan a kol. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových: konsolidace aplikační praxe práva duševního vlastnictví se zvláštním přihlédnutím k evropskému právu*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2011. 109 s. ISBN 978-80-87146-56-9.
- ŠALOMOUN, Michal. *Ochrana názvů, postav a příběhů uměleckých děl*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. xv, 180 s. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-097-3.

Časopisecká literatura

- *Právní rádce*. Praha: Economia a.s., 2013, XXI., č. 4. ISSN 1210-4817.

Internetové zdroje

- Creative Commons: Licenční prvky. CREATIVE COMMONS ČESKÁ REPUBLIKA. *Creative Commons* [online]. 2014 [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.creativecommons.cz/zakladni-informace-o-cc/licencni-prvky/>

PRS for Music. *From repertoire to royalties:*

- *The role of a collecting society* [online]. 2012 [cit. 2013-05-26]. Dostupné z: http://www.prsformusic.com/aboutus/ourorganisation/repertoire-to-royalties/Documents/Repertoire_to_royalties-dec_2012.pdf,
- OSA: Kdo jsme. *OSA* [online]. 2013 [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: <http://www.osa.cz/hlavn%C3%AD-menu/kdo-jsme/o-n%C3%A1s.aspx>
- Hadopi. *HADOPI: L'Hadopi en bref* [online]. 2010 [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://www.hadopi.fr/en/high-authority/hadopi-in-brief>
- SACEM. *SACEM: Le réseau régional Sacem* [online]. 2013 [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://www.sacem.fr/cms/home/la-sacem/ressources-en-ligne/utilisateurs-musique/sacem-et-vous>
- Humanrightsgoforum. *Humanrightsgoforum: Musikrecht in Deutschland* [online]. 2013 [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.humanrightsgoforum.eu/musik-recht.html>
- WORLD INTELLECTUAL PROPERTY REVIEW. *WIPIR: IPO publishes new changes to copyright law* [online]. 2014 [cit. 2014-03-28]. Dostupné z: <http://www.worldipreview.com/news/ipo-publishes-new-changes-to-copyright-law-6441>
- : Mayer and Brown: "*Extended copyright term in sound recordings: UK consults on draft regulations.*", BYRT, Sarah and Daniel GALLAGHER. THE MAYER BROWN PRACTICES. Mayer-Brown [online]. 2013 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://www.mayerbrown.com/files/Publication/6625fe4c-b10e-4749-9083-b9923f2026b0/Presentation/PublicationAttachment/cb202b1e-81d7-498c-be87-be1ad2bcca0c/130129-IP-PR.pdf>

- The Guardian: Hargreaves report recommends overhaul of copyright laws., *The Guardian* [online]. 2011 [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/law/2011/may/18/hargreaves-report-recommends-overhaul-of-copyright-laws>
- 2013 1782. EXPLANATORY MEMORANDUM TO THE COPYRIGHT AND DURATION OF RIGHTS IN PERFORMANCES REGULATIONS 2013. Newport: Intellectual Property Office, 2013. Dostupné z: http://www.legislation.gov.uk/uksi/2013/1782/pdfs/uksiem_20131782_en.pdf
- Electronic Frontier Foundation: Anti-Counterfeiting Trade Agreement. *ELECTRONIC FRONTIER FOUNDATION* [online]. 2013 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <https://www.eff.org/issues/acta>
- *Den duševního vlastnictví-WIPO* [online]. Ministerstvo kultury ČR. [cit. 2014-02-22]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=394>
- *Světová deklarace o duševním vlastnictví: (WIPO/OMPI)* [online]. Ministerstvo kultury ČR. [cit. 2014-02-21]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=394>
- *Všeobecná deklarace lidských práv* [online]. Informační centrum OSN v Praze, 2005 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>

Právní předpisy

- ¹ *Ústava České republiky: Listina základních práv a svobod: podle stavu k 12.2.2007*. Ostrava: Sagit, 2007, sv. ÚZ. ISBN 978-80-7208-617-7.
- *Autorský zákon č. 121/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů*

**Přílohy: Získané na základě žádosti o anonymizované
rozhodnutí u:**

Krajského soudu Ústí nad Labem pobočka v Liberci

U Soudu 540/3, 360 72, Liberec

Příloha 1. – Rozsudek

Příloha 2. – Platební rozkaz

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl samosoudcem JUDr. Pavlem Vackem ve věci žalobce: **OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o. s.**, IČ: 638 39 997, se sídlem Čs. armády 20, 160 56 Praha 6, právně zastoupený Mgr. Markem Lošanem, advokátem se sídlem Praha 1, Týn 1049/3, proti žalovanému: [REDACTED], s místem podnikání náměstí [REDACTED], o zaplacení 17.738 Kč s příslušenstvím, rozsudkem pro zmeškání,

t a k t o :

- I. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku ve výši 17.738 Kč spolu s úrokem z prodlení z této částky ve výši 7,75 % ročně od 5. 6. 2012 do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku na účet žalobce č. 19-235061/0100, variabilní symbol č. 41226.
- II. Žalovaný je povinen v téže lhůtě zaplatit žalobci k rukám jeho právního zástupce Mgr. Marka Lošana, advokáta se sídlem Týn 1049/3, 110 00 Praha 1, náhradu nákladů soudního řízení ve výši 13.124,20 Kč.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce jako subjekt oprávněný k výkonu kolektivní správy autorů hudebních děl s textem i bez textu podle § 95 a násl. zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), se domáhá na žalovaném zaplacení částky 17.738 Kč spolu s úrokem z prodlení. Žalobce uplatněný nárok odůvodnil tím, že žalovaný provozoval od 1. 1. 2010 do 30. 6. 2010 a od 1. 11. 2010 do 31. 12. 2011 chráněná autorská díla užitím děl prostřednictvím reprodukcí přístrojů – 1 x TV (zvukově obrazový přístroj s TV vysíláním, a to v provozovně [REDACTED], jak žalobce zjistil z kontrolní návštěvy v dané provozovně dne 6. 9. 2011. Žalobce zaslal žalovanému dopisem ze dne 13. 10. 2011 návrh na uzavření licenční smlouvy, který ale žalovaný nepřijal. Žalovaný tím, že provozoval autorská díla, aniž

by přistoupil na uzavření licenční smlouvy se žalobcem, se bezdůvodně obohatil na úkor nositelů práv chráněných autorským zákonem. Žalobce se domáhá zaplacení bezdůvodného obohacení ve výši dvojnásobku obvyklé autorské odměny, kterou žalobce vyčíslil částkou 17.738 Kč. K vydání této částky byl žalovaný vyzván dne 4. 5. 2012. Žalovaný je v prodlení s úhradou dlužné částky od 5. 6. 2012, tedy ode dne následujícího po splatnosti výzvy k zaplacení bezdůvodného obohacení ze dne 4. 5. 2012, přičemž počínaje tímto datem vzniká žalobci rovněž nárok na zaplacení úroku z prodlení.

Věc byla krajským soudem řešena vydáním platebního rozkazu, který se však žalovanému nepodařilo doručit. Proto soud platební rozkaz usnesením ze dne 8. 3. 2013, čj. 62 C 2/2013-19, zrušil a pokračoval v řízení.

Žalovanému bylo doručováno předvolání k prvému jednání ve věci do vlastních rukou na adresu místa podnikání. Jak vyplývá z příložené doručky, žalovaný nebyl při doručování zásilky na adrese místa podnikání zastížen, proto byla zásilka dne 21. 2. 2013 uložena a připravena k vyzvednutí. Žalovaný si písemnost ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla připravena k vyzvednutí, nevyzvedl, proto posledním dnem této lhůty, tj. 4. 3. 2013, se písemnost považuje za doručenu. Předvolání k jednání ve věci konaném dne 12. 4. 2013 bylo žalovanému doručeno ve lhůtě deseti dnů přede dnem jeho konání, přičemž byl upozorněn, že pokud se k němu bez důvodné a včasné omluvy nedostaví, může být vynesena rozsudek pro zmeškání. Žalovaný se k prvému jednání ve věci nedostavil a svou neúčast neomluvil.

Zástupce žalobce, který se na nařízené jednání dostavil, navrhl vydání rozsudku pro zmeškání.

Protože byly splněny předpoklady pro vydání rozsudku pro zmeškání, soud podle § 153b odst. 1 o. s. ř. vynesl rozsudek pro zmeškání, kterým žalobě zcela vyhověl, přičemž tvrzení žalobce obsažená v žalobě o skutkových okolnostech, týkajících se sporu, vzal za nesporné. Soud věc právně posoudil podle § 12 odst. 1, § 23, § 46 odst. 1 a § 40 odst. 4 autorského zákona. Pokud jde o příslušenství pohledávky, soud vycházel z § 517 odst. 1, 2 o. z. ve spojení s § 2 vládního nařízení č. 142/1994 Sb.

Třídenní lhůtu k plnění soud stanovil žalovanému podle § 160 odst. 1 o. s. ř., když neshledal podmínky pro její prodloužení.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 1 o. s. ř., podle kterého účastníkovi, který měl ve věci plný úspěch, přiznal soud náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatňování nebo bránění práva proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Náklady jsou tvořeny následujícími položkami: paušální odměna za právní zastoupení podle § 3 odst. 1 vyhl. č. 484/2000 Sb. ve výši 8.820 Kč, 4 x režijní paušál v hodnotě 300 Kč podle § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., to vše včetně DPH ve výši 21 % činí částku 12.124,20 Kč. K této částce soud přičetl náklady na soudní poplatek ve výši 1.000 Kč. Žalovaný je tak povinen žalobci na náhradě nákladů řízení uhradit celkovou částku 13.124,20 Kč.

P o u ě n í : Odvolání lze podat pouze pro vady spočívající v tom, že nebyly splněny podmínky řízení, rozhodoval věcně nepřislušný soud prvního stupně, rozhodnutí soudu prvního stupně vydal vyloučený soudce (přísedící) nebo soud prvního stupně byl nesprávně obsazen, ledaže místo samosoudce rozhodoval senát, případně že existují skutečnosti nebo důkazy, jimiž má být prokázáno, že nebyly splněny předpoklady pro vydání rozsudku pro zmeškání, a to do 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím soudu zdejšího.

Do právní moci rozsudku pro zmeškání může žalovaná strana podat návrh na jeho zrušení, pokud zmeškala první jednání z omluvitelných důvodů, a to ke zdejšímu soudu.

Proti výroku o nákladech řízení a o lhůtě k plnění lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím soudu zdejšího.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může se oprávněný domáhat soudního výkonu rozhodnutí.

V Liberci dne 12. dubna 2013

JUDr. Pavel Vacek v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Jana Kohútová

PLATEBNÍ ROZKAZ

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl asistentkou soudce Mgr. Anetou Bilkovou ve věci žalobce **OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o. s.**, IČ: 638 39 997, se sídlem Čs. armády 20, 160 56 Praha 6, právně zastoupen Mgr. Markem Lošanem, advokátem se sídlem Praha 1, Týn 1049/3, proti žalovanému [REDAKCE], s místem podnikání náměstí [REDAKCE] a, o zaplacení 17.738,- Kč s příslušenstvím,

t a k t o :

- I. Soud ukládá žalovanému, aby do 15 dnů ode dne doručení platebního rozkazu zaplatil žalobci**
- a) částku 17.738,- Kč na účet číslo 19-235061/0100, vedený u Komerční banky a.s., pobočka Praha 6, s uvedením variabilního symbolu platby č. 41226.*
 - b) úrok z prodlení z částky 17.738,- Kč ve výši 7,75 % p.a. od 5.6.2012 do zaplacení na účet číslo 19-235061/0100, vedený u Komerční banky a.s., pobočka Praha 6, s uvedením variabilního symbolu platby č. 41226.*
 - c) náhradu nákladů řízení ve výši 12.398,20 Kč žalobce k rukám jeho právního zástupce Mgr. Marka Lošana.*

n e b o

nebo aby proti tomuto platebnímu rozkazu do 15 dnů ode dne jeho doručení u podepsaného soudu podal **odpor**.

II. Pro případ, že bude podán odpor, soud ukládá žalovanému, aby se ve lhůtě 30 dnů ode dne podání odporu proti platebnímu rozkazu písemně vyjádřil ve věci samé k žalobě, která mu byla doručena spolu s platebním rozkazem.

Ve vyjádření je žalovaný povinen uvést, zda nárok uplatněný v žalobě uznává, popřípadě zda nárok uznává jen zčásti nebo co do základu. Uzná-li nárok, rozhodne soud na tomto základě o věci samé (o její části nebo o jejím základu) rozsudkem pro uznání (§ 153a odst. 1 o. s. ř.).

Jestliže žalovaný nárok uplatněný v žalobě zcela neuzná, je povinen ve vyjádření vylíčit rozhodující skutečnosti o věci samé, na nichž staví svoji obranu proti žalobě, a označit důkazy k prokázání svých tvrzení. K vyjádření musí připojit listiny, na něž se ve svém vyjádření odvolává.

Vyjádření je třeba předložit soudu ve dvou vyhotoveních.

Nemůže-li žalovaný podat ve stanovené lhůtě písemné vyjádření ve věci samé, je povinen před uplynutím stanovené lhůty sdělit soudu, jaký vážný důvod mu v tom brání. Na výzvu soudu je povinen tvrzený vážný důvod prokázat.

(O. s. ř. č. 107 - platební rozkaz proti jednomu žalovanému s uložení povinnosti žalovanému podat písemné vyjádření ve věci)